

SỐ 1992

PHẦN DƯƠNG VÔ ĐỨC THIÊN SƯ NGŨ LỤC

Môn nhân ở núi Thạch Sương - Đại Từ Minh Sở Viên biên tập

QUYỀN THƯỢNG

Buổi đầu, Sư khai đường đọc sớ xong, Duy na bạch chùy: Những vị kiệt xuất trong pháp hội, nên quán đệ nhất nghĩa”.

Sư nói: Nếu luận về việc này, phải không còn nói năng”. Duy na Thạch chùy: đã thành hình tượng. Tuy vậy, vẫn phải dùng nhiều cách thức, tiếp dẫn người học. Hướng nữa đã được nêu ra rõ ràng. Đại đức luận bàn cao xa tuyệt vời, xiển dương khắp nơi. Trời, người, tăng, tục cùng đến pháp hội, chỗ nào không được? Lại còn đợi Sơn tăng kích dương việc này, giống như đất bằng đào thành hầm hố để lấp thành đàn việt, Duy na chính ở trong này phải không?”

Đáp: Chính ở đấy.

Sư nói: Nhiều ít, đều chu toàn bản thân mỗi người, nếu ai không phải đương cơ, chưa biết được điều này mà nghi ngờ thì nên hỏi.

Hỏi: Ở hội Linh Sơn, Ca diếp được nghe. Hồi nay hội này ai được nghe?

Sư đáp: Không nhờ lên bảo tòa, thì đâu hiểu rõ Lục Tổ Huệ Năng.

Hỏi: Sư xướng khúc hát nhà ai? Kế thừa Tông phong ai?

Sư đáp: Chưa từng trải qua A-tăng-kỳ kiếp. Ra ngay trước Cổ hoàng.

- Như thế quận thành có hy vọng?

Sư đáp: Núi Ngũ nhạc thanh tú bốn biển đều về châu.

Hỏi: Trước Vô nghiệp đường Sư tử rống trong điện Không Vương việc thế nào?

Sư đáp: Thạch tháp lừng tưng dương vũ trụ.

Kim linh dao duệ động nhân thiên.

Hòa thượng không phải là người chỗ đó sao?

Sư đáp: Nhân, Thiên đều không thi thố. Ngay đây phải rõ ràng.

Hỏi: Thế nào là cội nguồn đại đạo?

Sư đáp: Đào đất lên trời.

Như thế làm sao được?

Sư đáp: Không biết u huyền.

Hỏi: Ngồi cắt đứt đảnh Tỳ lô. Không thừa đức Thích-ca

Vẫn chưa là hành nghiệp của đạo nhân.

Hỏi: Thế nào là hành nghiệp của học nhân?

Sư đáp: Ở đâu mà đến hỏi lời này?

Hỏi: Thế thì học nhân có lỗi

Sư đáp: Nhổ mũi tên sau não.

Hỏi: Thế nào là đạo?

Sư đáp: Hư không, không ngăn ngại

Hỏi: Qua lại dọc ngang mặc tình.

Sư đáp: Như vậy thì tạ ơn Thầy chỉ dạy.

Ông nói cái gì là đạo?

Tăng không đáp.

Sư hỏi: Chỉ biết cỡi cọp, không biết xuống cọp.

Hỏi: Thế nào là Thần châu Bát-nhã?

Sư đáp: Chói sáng không thấu bóng. Tùy chỗ mặc tình vuông
tròn.

Hỏi: Học nhân không hiểu.

Sư đáp: Hãy nhớ lời trước.

Hỏi: Thế nào là thấy được lợi sinh?

Sư đáp: Mây trắng khắp bầu trời xanh. Sáng ngời thật rõ ràng.

Hỏi: Như vậy là tiếng vàng ném xuống đất.

Sư nói: Khí thế gian không trừ.

Hỏi: Thế nào là hoạt cú?

Sư: Ngửa mặt khóc trời xanh.

Hỏi: Như vậy vẫn là tử cú.

Sư đáp: Vào đất càng lún sâu.

Hỏi: Khi tâm chưa an thì thế nào?

Sư đáp: Ai rối loạn ông?

Hỏi: Làm sao được cái này?

Sư đáp: Tự làm, tự chịu.

Hỏi: Khi gương xưa chưa sáng thì thế nào?

Sư đáp: Trời, ma đánh nhau.

Hỏi: Sao khi sáng thì sao?

Sư nói: Tỳ-sa cúỉ đầu.

* Sư nói: Ông hỏi ta đáp, đến lúc nào mới xong?

Đáp: Đến tận mé vị lai, cũng không hết.

Sư nói: Hôm qua, Sơn tăng cảm động khi quận thành từ xa đến đây thỉnh. Nay đã báo được ân Phật. Tùy cơ lợi ích chúng sinh, từng người được đốn ngộ. Như hôm nay, mặt trời, mặt trăng trước mặt Thiên tử, đứng trên núi Diệu Phong cao chót vót. Dời thành đường rộng, rung động cả càn khôn, biện tháp gọi là cao di vũ trụ. Cho nên ngọc trong lòng bàn tay, lấy từ cỏ trong rừng. Làm phương thuốc cho muôn đời, đợi người truyền pháp. Mới có chuyện Huệ Khả đứng dưới tuyết chặt tay, Huệ Năng đeo đá đập chày giả gạo, gặp được những người có chí khí như vậy, mới nhận nổi ý chỉ. Huống gì Sơn tăng gặp việc hoang đường, lên đến địa vị này, thật là đáng hổ thẹn. Hôm nay, Quận tôn Mục chủ, đàn việt các quan ở trong hội này, đều là người trên hội Linh Sơn, được Phật phó chúc, có nhớ được điều phó chúc ấy chăng? Người nào nhớ được hãy ra trước đại chúng nhân thiên đây mà đáp. Thông suốt được tin tức, phải biết được tà chánh. Nếu không được như thế thì trong lòng không chấp nhận. Nếu còn chỗ nào vướng mắc sinh nghi, thì đạo tràng khó gặp. Hôm nay, có không, có không. Chớ nói Thiên đạo là cốt tử, điều quan trọng ông phải phân biệt trắng đen, nếu không thì không dùng được, đến nổi đầu lời cũng sai. Nói nhiều nhọc thân, nói ít dễ hiểu. Các quan đứng lâu, e rằng không lợi ích, hay lui ra trân trọng.

* Thượng đường Sư dạy: Hễ luận về việc này, thì Phần Dương thên thang rộng lớn và không có bờ mé. Nước lên mênh mông tràn lan, nhưng lại có đầu đuôi, được dòng nước mát mẻ. Ngang thì xuyên suốt càn khôn, ngàn ngọn kim sắc, dọc thì suốt cả vũ trụ, kim tính không động, cõi ngọc đi vòng quanh, tên xuyên qua hang nhận, người nào được phó chúc, nay có người nào được chăng? Hãy bước ra trước chúng.

Tăng hỏi: Người học khi chưa ngộ thì thế nào?

Sư hỏi: Người nào chưa ngộ?

Tăng hỏi: Sau khi ngộ thì thế nào?

Sư nói: Xin đừng nói dối.

Tăng nói: Xa xôi thỉnh Sư, thỉnh Sư cử xướng. Đương cơ không hình bóng.

Trở về dứt so le.

- Ý giáo, Tổ ý giống nhau hay khác?

- Núi cao từng lạnh vững vàng,

Khe trong nước chảy lờ đờ.
 Lúc cấp thiết gặp nhau thế nào?
 Khỏa hình thấy A nan.
 Ngư đầu khi chưa thấy Tứ Tổ, vì sao trăm chim ngậm hoa cúng
 đường.

Rơi xuống đất phịch phịch.
 Sau khi thấy vì sao chim không ngậm hoa cúng đường.
 Rơi xuống đất ùng ùng.
 Thế nào là ý Tổ Sư từ Tây sang?
 Quạt lụa xanh vừa đủ mát.
 Tâm ấn Tổ Sư không rơi vào có, không, chưa biết Thầy ở chỗ
 Tiên Sư, được cái gì?
 Ngàn năm không bóng cây, hôm nay chớ đi ủng.
 Làm sao khắp hoàn cầu?
 Thế giới tuy mệnh mông, cử lên ít tri âm.
 Nay có tri âm chăng? Có thì Kim sắc đồng tham.
 Hãy nói người nào tham. Sư im lặng giây lâu. Đại chúng đứng lâu,
 lui ra. “Trân trọng”.

* Sư thượng đường: Luận về nguồn gốc của đại đạo, ngôn ngữ
 không đến kịp. Tâm ấn cổ truyền nhau, mê tình đầu lường được. Chỉ
 có gương trên cao, soi thấu tốt xấu rõ ràng loài vẹt trời, ngỗng chúa mới
 phân SỮA và nước. Nay có ai biết được chăng thử nêu ra xem.

* Đức Như lai khi ở trên cung trời Đao Lợi giáng sinh xuống nhân
 gian. Thị hiện hoa sen ở dưới kim luân, thì không hỏi: Thế nào là hội
 hôm nay.

Sư đáp: Đại chúng đều nghe.
 Thế nào là lòng từ của Hòa thượng?
 Song lâm tự ẩn khả, Câu Thi mở rộng khắp nơi.
 Tăng hỏi: Hôm nay đến Tân la. Nương giáo có lời, luận về người
 nói pháp, không nói, không chỉ bày. Người nghe pháp này, không nghe
 không đắc, chưa biết hôm nay Sư nói pháp gì?

Ăn gậy xong biết tên.
 Thế nào là đại chúng nhân thiên, đều nương vào ân lực?
 Tội không có thứ lớp nặng nhẹ.
 Thí dụ về quyền của hư không, tất cả chỗ đều biết tên, chưa biết
 là vật gì?

Chỗ ở trời người không lường được, vào đất càng lún sâu.

Thế nào là đại chúng không biết, trải qua kiếp tận thấm nhuần

ân đức.

Kiểm Lương rơi cánh tay, từ đó xảy ra bổ xẻ khác, trong lòng khai ngộ mới là minh.

* Sư nói: Luận về người nói pháp, phải có Thập trí đồng chân.

Nếu không có Thập trí đồng chân, thì không thể có con mắt trí tuệ cùng trời người quyết đoán phải trái. Như chim bay trên hư không bị gãy cánh, như tên bắn bị đứt dây. Đứt dây nên không bắn trúng được, bị gãy cánh nên chim không bay được. Dây cung chắc cánh vững, thì cả hai đều phá hủy hư không. Thế nào là Thập trí cùng chư thượng tọa chỉ ra?

1. Đồng một bản chất.
2. Đồng đại Sự.
3. Tất cả đồng tham.
4. Đồng một ý chí chân như.
5. Đồng biến khắp.
6. Đồng cụ túc.
7. Đồng được mất.
8. Đồng sống chết.
9. Đồng âm rỗng.
10. Đồng được mất.

Lại nói: Cùng với người nào vào được, cùng với ai đồng âm rỗng. Cái gì đồng sinh, sát, vật gì đồng được mất, cái nào đồng cụ túc, cái gì đồng biến khắp, người nào đồng chí chân như, ai có thể đồng tham, cái gì đồng việc lớn, vật gì đồng một bản chất có chỉ ra được chăng? Người chỉ ra được, thì không còn lòng từ, người chỉ ra không được thì chưa có mất tham học. Cần phải nhận rõ và biết phải trái, thấy được diện mục, không thể đứng lâu. “Trân trọng”.

* Tiểu tham, Tăng hỏi: Khi nước dâng cá tán loạn thì thế nào?

Nước trong các không hiện, sóng lớn tự qua lại.

Long vương ở chỗ nào?

Ở điện Kim, khắp hoàn cầu ta là hơn hết.

Thế nào là người không lỗi?

Võ gươm ai được diệu, đương nhân không Tổn thương.

* Nếu kiệt thủ võ gươm, thì Tào sơn không biết phải làm sao. Biết được người võ gươm chưa? Nếu giải thích hết cho ông, thì trong hoàn cầu này không ai đánh nổi. Trong biển chỉ có một thân tung hoành. “Trân trọng”.

* Thượng đường: Dưới cửa Phần Dương có một con Sư tử Tây hà,

ngồi xồm dưới cửa. Nhưng có người đến thì nó cắn chết. Có cách nào vào cửa Phần Dương, thấy được người Phần Dương. Nếu có người thấy được người Phần Dương, thì sẽ cùng Phật Tổ làm thấy, không thấy được người Phần Dương, tất cả đều là kẻ chết đứng trên đất. Nay có người vào được cửa không? Hãy mau vào để khỏi cô phụ lúc bình sinh. Không phải khách Long môn, gặp nhau điểm trán, cái đó là của Long môn. Khách cùng nhau điểm. Sư đưa gậy lên nói: Nói mau! nói mau!

* Sư thượng đường nói:

Hoàn cầu mở rộng, thế giới đều phô bày khắp nơi. Trên phần Thiên Tăng xuyên qua khắp nơi hang sâu. Tiêu phu gánh củi, y lương biết giá. Thuốc nhiều bệnh nhiều, lưới dày cá nhiều, Đông Tây nam bắc, xông Sương đạp tuyết, không khỏi bàn luyện. Phải sáng việc này; phải là người một đao cắt thành hai đoạn mới được. Như thế là âm âm dọa nạt tan nát hết, giống như dưa mùa đông, đâu có gì thành tựu được. Cắn đứt hai đầu, kéo bùn lê nước, há lại theo đường cũ, đáng tiếc cho huynh đệ. Chánh giáo khi nghe, nhân chánh khó phát. Sao không tự tĩnh đi, cũng như hai đầu quân trận gặp nhau, không nhường tay trước. Đánh trống phát cờ ra hiệu, nhanh chóng phá hủy. Mọi người đều khảng khái, mỗi chuỗi trang trượng phu anh hùng, chớ cô phụ tâm hạnh của mình, tiêu sông của tín thí. Trời non mở rộng, có khi nào nghĩ. Nếu không có trí huyền quyết định, khi khác phải đền trả nợ trước. Toan tính trên sông nước làm gì. Lấy địa vị đối gạt cha mẹ người khác, qua sông một đời. Lại còn xuất gia đi hành khước, nói ta tham vấn Thiện tri thức, kiến tánh dứt dòng sinh tử. Thông suốt pháp vô vi, khổ thay, khổ thay! Trong muôn giác ngộ không được một, hãy tự tĩnh quay về cội nguồn, nay có chăng? Có thì ra đây.

Nương theo lời của Hòa thượng, có báo ân cha mẹ không? Làm sao báo ân được?

Xương tan thịt nát.

Có được không?

Không nhờ thân cha mẹ, đâu đến được chỗ này!

Chư huynh đệ hãy giữ gìn tâm này, không nên quên mất, sách tấn lẫn nhau, thấy được rõ ràng, thì không còn buông lung để luống qua ngày tháng. Lợi mình, lợi người, tiêu nổi của tín thí. Thế nên nói một ngày tiêu muôn lượng vàng, hướng nữa xem nhẹ Sự cúng dường. Mỗi người tự nhớ lấy, vô Sư đi, không cần phải đứng lâu, trân trọng.

* Thượng đường nói: Luận về người nói pháp, phải có mắt trí tuệ của Tông Sư, phải biết huyền môn, phải rõ trắng đen, tà chánh, cho nên

người xưa nói: Huyền có huyền lộ, điểu đạo khó thông. Một lời không huyền giống như Thầy thế nhân. Hãy hỏi chư Thượng tọa, thế nào là huyền lộ, cùng Phần Dương nói xem? Phải biết đầu mối, chớ như thế ngu ngơ qua ngày, luống tiêu của đàn na tín thí. Từ xưa các bậc cổ đức, mỗi vị đều có con đường đưa ra cho người, có tính được chăng?

Tiên Thánh nói: Một câu phải đủ tam huyền môn, một huyền môn phải có tam yếu, cái đó là tam huyền. Câu Tam yếu phải hội mau. Mỗi người tự suy nghĩ, ổn thỏa chưa. Khi xưa các bậc cổ đức đi hành khước, khi nghe một công án chưa tỏ ngộ, lập tức ăn uống không ngon, nằm ngủ không yên. Mau chóng chọn lựa, chớ cho là chuyện nhỏ. Thế nên lão nhân đại giác vì một nhân duyên lớn, xuất hiện ở đời, dự định đi hành khước từ xưa đến nay, chẳng phải là chuyến ngao du non nước vui chơi, xem ngắm xa hoa ở Phủ châu. Manh áo miếng ăn, đều vì tâm Thánh chưa thông. Cho nên thân bốn ba đi hành cước, chọn lựa điều nhiệm mầu sâu xa, để truyền thừa xiển dương cho mai hậu, và học hỏi các vị tiền bối, gần gũi bậc cao đức, để nối tiếp ngọn đèn tâm Phật, làm rường cột thay Tổ, làm hưng thịnh hạt giống Phật, dẫn dắt người sau, lợi mình lợi người, không quên dấu tích xưa. Nay có người nào thương lượng chăng? Nếu có thì bước ra cùng mọi người thương lượng.

* Thế nào là câu tiếp dẫn người sau?

Ông là tăng đi hành cước.

Thế nào là câu Thiên Tăng nhận rõ?

Giờ Mão mặt trời mọc phương đông.

Thế nào là câu hành chánh lệnh?

Ngàn dặm đem đến trình mặt củ.

Thế nào là câu thành lập vũ trụ?

Bắc-câu-lô châu ăn gạo trường canh, không tham cũng không sân.

* Chỉ đem bốn chuyển ngữ này nghiệm Thiên tăng trong thiên hạ. Mới thấy ông đến nghiệm được liền.

Thế nào là chỗ học nhân dụng công.

Gia châu đánh đại tượng.

Thế nào là chỗ học nhân chuyển thân?

Phủ thiểm rót đỉnh trâu sắt.

Thế nào là chỗ học nhân gần gũi?

Đùa giỡn với Sư tử Hà Tây.

* Sư nói: Nếu người biết được ba câu này, thì rõ được Tam huyền có lời Tam yếu, thì mau đưa ra, không nên an nhàn, cùng đại chúng

tụng rằng:

*Tam huyền tam yếu việc khó phân
Được ý quên lời đạo dễ gần
Một câu nhận rõ trùm vạn tượng
Ngày chín trùng dương cúc nở hoa.*

Hiểu không? Hiểu cái gì? Không phải bản chất Thiên tăng thì làm sao hiểu được? Đứng lâu. Trân trọng.

* Thượng đường dạy:

Phần Dương có Ba bí quyết, thiên tăng khó phân biệt được.

Dự định hỏi thì thế nào?

Sợ gây đập đầu.

Thế nào là Ba điều bí quyết?

Sư liền đánh.

Tăng lễ bái.

Cùng ông đồng thời tụng ra.

1. Tiếp dẫn không thời tiết, khéo nói không hay nói. Trăng sáng sửa trời mây.

2. Thong dong biện hiền triết, hỏi đáp lợi chúng sinh, nhổ gai trong con mắt.

3. Người Tây vực nói pháp, qua sông đến Tân la, Dao Bắc dùng sắt Bân.

Sư nói: Nói thử lời Tam quyết có hiểu không? Hiểu thì thông đường tin tức, phải biết gần xa, không nên như vậy, ghi nhớ lời này làm hành trang trong cuộc sống, có lợi ích gì? Không cần đứng lâu, “Trân trọng”.

* Tiểu tham cử lời Tam huyền: Khi thời tiết đến ông hiểu được Tam huyền chăng? Ngay đây phải hiểu được ý chỉ người xưa, sau đó mới sáng tỏ được tự tâm. Thì được thông suốt tự tại, thọ dụng không cùng, gọi là Tự thọ dụng thân, Phật không từ giáo khác, liền biết được kế sống của nhà mình. Thế nên Nam Tuyên nói: Vương Lão Sư mười tám năm mới biết được kế sống.

* Tăng hỏi: Người xưa nói mười tám năm, biết được kế sống. Chưa biết được kế sống gì?

- Hai con trâu có hai cái Sừng không có chuồng ngăn nhau. Lại nói hiểu được điều này, thì phải hiểu được ý chỉ tam yếu mới được, thì thọ dụng không ngại, mình được an lạc, bình sinh được vui Sướng. Bạc đại phu chớ nên cô phụ mình, chạm việc không thông, kia cũng không được lợi ích, đồng thời tụng ra cho ông:

Đệ nhất huyền:

*Pháp giới quảng vô biên
Sum la cập vạn tượng
Tổng lại cảnh trung viên.*

Đệ nhị huyền:

*Thích tôn vấn A-nan
Đa văn tùy Sự đáp
Ứng khí lượng vô biên*

Đệ tam huyền:

*Trực xuất cổ hoàng tuyền
Tứ cú bách phi ngoại
Cung thị vấn Phong Can.*

(1. Pháp giới rộng không bờ cõi. Sum la và vạn tượng thấy đều ở trong gương.

2. Thích tôn hỏi A nan, đa văn tùy theo việc đáp, lượng ấn khí thật vô biên.

3. Ngay đây đưa ra trước cổ hoàng, bốn câu ngoại lách phi cung thị hỏi Phong Can.)

Sư nói: Đây là tụng Tam huyền, thế nào là ý chỉ Tam huyền? Trong “Trực giáo Quyết Trạch” rõ ràng.

Chớ nên vọng hiểu trong lý không. Nói ta từng thân cận.

Đến nói cho ta rồi. Vọng ngữ thoát không, dối gạt người ăn gậy sắt có ngày. Đừng nói không đạo. Cảnh thận! Cảnh thận! Trân trọng.

Ấp chúng tặng chuông, đến thỉnh Sư thượng đường. Sư nói: Quá khứ có Phật Tỳ-bà-thi ra đời. Lúc đó có một tín sĩ, đúc một cái chuông vàng, nặng đến vạn cân. Lại có một tín sĩ.

Nên biết quả chứng, thì nay phải sáng tỏ. Còn có việc gì để hỏi không?

* Hỏi: Hồng chung vừa đánh, tiếng ngân chấn động khắp Đại thiên. Chưa biết nghe việc này thế nào?

Tăng do Lục hòa hội tụ, nghi phạm đã đầy đủ, phong tục mở ra năm nghĩa, trang anh hùng.

- Thế nào là đại chúng đều nghe?

- Ông vừa nghe.

- Nhớ chưa?

- Không nhớ.

Mọi người nghe đều tụng. Khuôn đúc vàng thành khí gọi là hồng chung. Vừa đánh tiếng ngân vang. Khắp cả vũ trụ đều biết. Tăng do

Lục hòa hội tụ, nghi phạm đầy đủ. Theo phong tục mở ra năm nghĩa, trang anh hùng.

Tu-di báo tin Âm quang thủ. Càn trúc đẹp tà tông Đê-bà. Thường treo hoa sen trong cung là điềm tốt, trời, người đều được phước vô cùng.

Sư nói: Mỗi người tự nhớ lấy, đều phải ngộ đi. Ngộ chưa? Không được quên. Đại chúng đứng lâu. Trân trọng!

Buổi sáng tham vấn, Sư nói: Thông thường buổi sáng giờ Dần là cuồng cơ, bên trong thân có đạo nhân. Các ông nghe tiếng thì đến, thì không phải cuồng cơ, đó chính là thân đạo nhân. Có biết chăng? Nếu nay biết được thì tận mé vị lai không bị người khác làm mê mờ. Nếu không biết được thì bị ếch nhái, ếch ương khi dễ ông.

* Tăng hỏi thế nào là Tăng đạo nhân?

- Từng bước dính bụi trần.

- Thế nào là đi không dính bụi trần?

- Chớ chấp nhận người ôm cây.

Sư nói: Nhận người mặc y trước còn không phải đứng lâu uống trà đi.

* Sư thượng đường nói: Ngàn lời vạn lời không bằng tự thấy. Nếu thấy được rõ ràng thì ngay đây vượt phàm nhập Thánh. Không bị chúng ma làm mê hoặc, thì mới gọi việc làm đã xong. Nhưng có người đến, đến trước mặt ông một chút kỷ lưỡng dùng cũng không được. Thế nên Triệu châu nói: Lão tăng nhất tâm khán cái này, không cần lựa chọn pháp nhãn, đức Thế Tôn gọi là diệu minh chân tánh, không nhờ trang nghiêm mà hội, không bị nhận lầm duyên trần, luống qua ngày tháng”.

- Thế nào là ý Tổ Sư từ tây sang?

- Cây tùng nhiều năm nứt nẻ, trong tâm có sáng một điều.

- Thế nào là khách trong khách?

- Chắp tay trước am hỏi Thế Tôn.

- Thế nào là khách trong chủ?

- Đối diện không người thấy.

- Thế nào là chủ trong khách?

- Mây giăng ngang mặt biển. Tuốt kiến nhiều loạn tông môn.

- Thế nào là chủ trong chủ?

- Ba đầu sáu tay đánh trời đất. Giận dữ quát tháo bực đế chung.

- Thế nào là việc trước một câu?

- Không rơi vào ý chỉ lời giảng giải. Một may tơ nhỏ vừa động liền so le.

- Thế nào là việc sau một câu?
- Hai tên đánh nhau không quay về.
- Thế nào là thoát da tận tử?
- Kéo ngang lồi ngựa mặc cho bụi bay.
- Rốt cuộc không dám cô phụ Hòa thượng.
- Chí hiếu là thêm hoa.
- Thế nào là một mảy tơ xuyên qua các hang?
- Vạn dặm dứt tơ nhỏ có cho học nhân dẹp trừ không?
- Có thì cần phải trừ, không thì đâu cần nhọc công.
- Thế nào là nương lý thực hành?

Tăng lấy gậy đi hành cước động xuống đất.

Thấy người tri âm trước thì không phải người biết,

* Sư nói: Các bậc lão túc chưa xong việc nói thì nói đồng nói tây.

Các ông tưởng rằng thích hợp chỗ nào? Trình bày ngôn từ, từng người tranh nhau bàn tán không chịu ngủ nghỉ. Nói ta tham vấn tầm đạo, ông dự định tham vấn trong đó. Người xưa nói:

- Hưởng bên ngoài công phu đều là kẻ cuồng si. Phải mau tin lấy, không cần đứng lâu trân trọng.

* Sư thượng đường dạy:

Ngay tối có sáng, thơ quang ứng vật, vạn biệt ngàn sai, lại có chỗ chiếu không rõ chẳng? Nếu có thì ra trước chúng quyết trạch, đích thân thấy được.

* Tăng hỏi: Chỗ thân thiết xin Hòa thượng chỉ dạy.

- Ý này thế nào?
- Giống như băng yết thị của trời.
- Thế nào là chánh nhãn tạng?
- Đã từng mở mắt.
- Chưa biết hưởng thượng có việc này không?
- Có.
- Thế nào là việc hưởng thượng?
- Mò trời, sờ đất.
- Khi một ngọn đèn chưa sáng thì thế nào?
- Tắt.
- Sau khi tắt thì thế nào?
- Sáng.
- Chưa biết việc soi đuốc như thế nào?
- Thường cháy, không ngừng xưa nay đều sáng mãi.

Từ lâu nghe tiếng Phần Dương oai thế lẫy lừng, hãy ghi chép sơ về Kim mao dạy chúng xem.

- Sau ba tháng thị hiện.
- Thế nào là chỗ học nhân lui thân ba bước?
- Tháng sau đến lại.

Nương theo người xưa thì có lời, không ở trung đạo, không ở hai bên phần thiên tăng làm ra. Khế ngộ.

- Ông bình thường gần gũi ở chỗ nào?
- Ngày nay hoàn toàn đều nhờ câu hỏi này?
- Trên thác từng đưa gậy đầu từng không vào bùn?
- Thế nào đại chúng nghiêng tai nghe học nhân lễ bái?

Mọi người đã nghiêng tai nghe, học nhân lễ bái xong. Không cần gắng sức tìm kiếm, biết anh hiểu hoang đường, có hoang đường không. Hãy đưa ra ta giải bài điều kì lạ cho ông. Biết lạ thì không còn kì lạ, lạ ấy tự hoại.

Lại nói: Phật pháp của chư Thượng tọa, không phải lí này. Thế từ Tổ Sư đến, có rất nhiều điều lạ đáo đáo không? Ban đầu nhị Tổ chủ lễ ba lạ, theo thứ lớp đứng. Hãy nói được lí gì? Lại là chỗ kế thừa Tổ, bội không? Về thiền đường đi.

* Sư ngồi trên phượng trượng, tăng tục theo thứ tự đứng hầu, bên ngoài có một người bước vào, không rõ danh tánh. Lễ bái đứng dạy hỏi: Thế nào là gia phong Hòa thượng?

Gia phong ta rộng lớn, không thứ gì không có.

Học nhân không hiểu thêm ý của Thầy, xin Thầy phương tiện nói rộng về cơ phong.

An lạc trên tòa Sư tử. Hình rồng trong phượng trượng trong tay cầm gậy, dụng ấy thế nào?

Đập vỡ hòn đá ngu si, lấy được hạt châu chiếu sáng như sao.

Thế nào là hạt châu chiếu sáng như sao?

Ta đi trong cỏ hoang, ông vào trong thôn vắng.

Ngài ấy liền lễ bái, đi ra khỏi cửa ẩn mắt, không biết ở đâu.

* Nhân hái hoa cúc Tiểu tham Sư nói: Hoa vàng khắp đất, nhụy đẹp nhờ trời. Sáng nay rỗng không. Hoàn cầu rục rở, rồng phun mưa dầm, hơi nước tụ thành Sương, không Tổn thương đến vật. Nói đem một câu đến, có nói được không? Nếu nói không được thì trong mắt có mặt vụn, phải lấy ra mới được.

Thế nên Hòa thượng Phong Nguyệt nói: Nếu lập một trần, mà quốc gia hưng thịnh, thì Lão tăng buồn não nùng. Không lập một trần,

quốc gia tan nát thì lão tăng an ổn. Thế nên nói được thì Xà-lê không phần, hoàn toàn của lão tăng, nếu nói không được, lão tăng chính là Xà-lê. Xà-lê cùng lão Tăng cũng có thể làm sáng cho những người trong thiên hạ, cũng có thể làm mù những người trong thiên hạ, phải biết lão Tăng và Xà-lê chẳng? Cái này chính là Xà-lê, cái này chính là lão Tăng. Hãy hỏi chư Thượng tọa, Lão Tăng là Lão Tăng và Xà-lê giống nhau hay khác nhau. Nếu nói giống nhau, Thượng tọa là Thượng tọa, lão Tăng là lão Tăng. Nếu nói khác nhau, lại nói lão Tăng chính là Xà-lê, thế nên có thể nói được. Trong một câu có Tam huyền tam yếu, khách chủ rõ ràng, việc hằng ngày đã xong, việc nghiên cứu tham tàm đã xong. Thế nên Vĩnh gia Huyền giác nói:

Xương tan thịt nát vẫn chưa đến đáp đủ, một câu rõ ràng vượt khỏi trăm, ức kiếp.

Theo lời của Sư, rồng phun mưa dầm, hơi nước bốc lên tụ lại thành Sương mù, không Tổn hại vật, ý chỉ thế nào?

Sương mù ngưng lạnh phủ kín hàng trúc, sáng nay mây tan trời rực rỡ.

- Thế nào là muôn loài?
- Tất cả đều nương Sức hòa hơi ấm.
- Hoa nhân xương tan, cũng chưa đến đáp được ân.
- Chuột vàng bị lấp ở ngoài, từng hàng Tạc mộc ở thiên hạ.
- Mấy cây phụng văn hầu, tri âm có mấy người.
- Đi tôn, ngồi quý ý chỉ thế nào?
- Muôn họ ca ngợi Hoàng hóa, mây trắng ở trên không.
- Lúc mê mờ chưa chuyển thì thế nào?
- Rồng, ngựa phải thêm roi, chim loan ngậm chuông tiếng vang

Lạc xuyên.

- Trống vải chính Hiên lâm đánh, ai là người tri âm.
- Ngưng cốc, đổ gạo cơm, cỏ nằm không ngẩng đầu.
- Long nữ dâng châu thành Phật, học nhân không châu có thể dâng được, có thành Phật không?
- Biết bảo chẳng phải công, không bày hiến dâng đức.
- Thế nào là không qua phương nam, đích thân được thọ ký.
- Ngàn vạn năm sau không được cử sai.
- Nương giáo có lời, A nậu Bồ-đề đều từ kinh lưu xuất, chưa biết kinh này xuất phát từ đâu.
- Sáu đường không được, năm ấm há có thể nhận.
- Thế nào thường chuyển tất cả chỗ chuyển?

- Ông thử chuyển xem.
- Thế nào là tín, thọ, phụng, hành?
- Lành thay! Nói ý chí vi diệu, không rơi vào có không.
- Từ lâu nghe tiếng Sư tử Tây hà, đến đây vì sao chẳng thấy?
- Ông biết Sư tử.
- Thế nào đại chúng đều được tùy hỷ?
- Nào võ mới biết bạn rợn.

* Sư nói: Chư thượng tọa, thế thì pháp vốn không sinh, chưa từng có diệt. Trên phần của người thông suốt, thịt lành khoét thành thương tích. Làm sao được khi hương đi của người Sơ cơ chưa được an lạc, cho nên hội hợp ở đây một tiếng để kích dương khuyến giác, đồng hỏi tây hỏi, bội nhau thương lượng. Nếu như trong lời có ảnh hưởng, dưới lời vô tư, chân trí hiện tiền, từ vô lượng kiếp đến nay, nghi tình chống dứt. Hằng ngày hóa không vui Sống sao? Việc xuất gia đã xong, thì được ma vương kính phục, Thích phạm quy y, long thiên cung kính cũng không lấy đó làm hoan hỷ, như vậy mới là báo ân Phật, mới làm cho ngọn đèn sáng mãi. Cũng gọi là ngọn đuốc đại pháp, là thuyền là mái chèo, là rường là cột che mát cho tất cả môn đồ, vận tải làm lợi ích rộng lớn, mở mắt cho hàng trời người. Tự tâm không còn mê mờ, trong tất cả thời chủ khách dung thông nhau, chư thượng tọa có tin chăng? Nếu tin thì đừng quên, nếu thật là Sư tử con và Đại Sư tử thì hãy rống lên, đứng lâu trần trọng.

* Thượng đường, Sư đưa gậy lên nói: Biết được cái này, thì việc tham học đã xong, có biết chăng? Chớ nói gậy làm gì? Những hạng người như thế, như bụi như cát, cho ông thương lượng, là cái gì hãy mở miệng thử xem.

- * Tăng hỏi: Thế nào là cây gậy?
- Đức Sơn! Đức Sơn!
- Lỗi ở chỗ nào?
- Tát bà ha.
- Hươu nai thành bầy thì thế nào?
- Bắn trúng một con.
- Nghệ thuật quét sạch.
- Khi Hương tượng gắm thì sao?
- Trống thành Phúc cung đánh.
- Thế nào là một người an lành, triệu dân đều nương theo?
- Thánh quân mở điện báo, trời mưa hoa tước tòa.

Nếu nương theo lời Thầy, hễ có trả lời, không cần lựa chọn cao

thấp, Học nhân đến đây xin Thầy đáp.

Sư im lặng giây lâu.

- Thế nào dưới bụng con sên có vảy cá, trên lưng điều quy có một sợi lông?

- Hai Sừng chống trời đất, bốn chân đi vào biển.

- Kim thương không điểm giặc mi đỏ, thấy được quân vương mới hiển công.

- Người nổi đất mang kiến, trên mã cỏ ly ly.

Đêm qua gió thổi Ngân Hán, đến nay vẫn chưa dừng.

Năm ngoái sau khi xa nhau, đến nay mới gặp lại.

Người xưa đánh hét tiếp dẫn người, chưa biết Hòa thượng hướng dẫn người thế nào?

Đều không dùng.

Thế nào là không khác các nơi?

Sư hét đánh.

Con cũng từng đi tham vấn các bậc Thiện tri thức, ít thấy bậc tác gia nào như Sư.

Sau khi phạm thì không tha, Đại chúng đều ăn gậy.

Nhờ huynh hỏi điều này, đại chúng đều được ân đức.

Sư nói: Có hỏi không thì hỏi mau lên, đạo tràng khó gặp, thời giờ qua mau, hơi thở ta không vào, vạn kiếp ở tuổi vàng, đừng lâu trân trọng.

* Sư Thượng đường dạy: Tiếng chuông, tiếng chim có thể hợp với nguồn chân. Tìm cầu nơi khác vọng sinh tiết mục. Tin được nhờ gió, lửa thổi thì không tin. Đất bằng đào hố, việc này không được, tất cả đều là khuôn mẫu, thế nên Linh sơn nói nguyệt, Tào sơn chỉ trăng, mặt trăng ở chỗ nào? Chỉ cho ta xem. Dù là Thiên tăng chớ nên tìm trên trời.

* Tăng hỏi: Thế nào là trăng không ở trên trời?

Sư theo lời hỏi của Tăng hét.

Thế nào là dài?

Trời cao che không được.

Thế nào là ngắn?

Mảy tơ không ngăn ngại chân như.

Thế nào là không dài, không ngắn?

Hư không không có chướng ngại, bốn biển đều tri âm.

Thế nào là biết một nửa của học nhân?

Không biết một người đưa ra một cánh tay.

Tuy nhiên chưa biết câu sơ cơ nhưng vẫn có lời để tiếp Thiền

tăng.

Tâm không phụ người, mặt không hổ thẹn với sắc.

Ngày nay đích thân nghe lệnh hành chánh, vạn dặm đem đến chưa đủ được.

Quang tất giáo xã, trái đất đã thành lập, người khó lường được.

Đêm nay phải biết có biến không?

Luôn luôn cắt cỏ hiến dâng, hy sinh chữ từ ngại gian lao, phải biết nguồn mạch khác, từ xưa chảy mãi không cùng.

Một lời có thể mất nước.

* Sư nói: Biết rõ vô nhất vật, đâu cần phải suy tìm. Ngay đây đâu cần gượng đặt có tên, chỗ nào có mũi nhọn, nấy đó nắm được, vẫn là thiếu tên xẻ tên. Làm gì ứng dụng nổi, suy nghĩ do dự, cầm chổi quét một trận, cùng một lúc lấy gậy đập xuống.

* Vận Sử Trịnh Công Bộ ở Hà Đông vào viện, gặp lúc đang trà thoại, Công Bộ nói: Con để bài kệ tặng Sư được không?

Đâu dám tạo lòng từ của Chuyên Sư.

Công Bộ viết trên tường một bài kệ:

Hoàng chỉ hưu già nhĩn

Thanh vân tự hữu âm

Mạc tương gian học giải

Mai một Tổ Sư tâm” (Tơ

vàng hết che mắt

Mây xanh che bóng mát.

Chớ hiểu kiến giải tài ba.

Vùi chôn tâm Tổ Sư).

Lại nói: Chỉ đem bài kệ này, để kiểm nghiệm bậc lão túc trong thiên hạ.

Thế thì Phần Dương cũng ở trong đây.

Gánh cùm quá trạng.

Lại không khám nghiệm nữa.

Hai công án.

Biết thì được.

Công Bộ im lặng giây lâu.

Sư hét lên một tiếng.

Vấn bảo, Văn bảo.

Ở đâu?

Không cho con sân giận, đâu được sân giận với người khác, nói các bậc trưởng lão ngưng trệ ở đây.

- Nói như vậy là sao?
- Thật.
- Cũng không được buông lung.
- Thỉnh một bài kệ của Sư được không?
- Bút mực không gián đoạn.
- Xin Thầy một bài kệ.

Sư thuật kệ:

*Hoang thảo lao tâm kính
 Nham tùng huýnh bố âm
 Cơ đa huyền giải khách
 Thất khước bản lai tâm”
 (Cỏ hoang nhọc tìm đường
 Tùng cao che râm mát
 Bao nhiêu khách biết huyền
 Mất hết tâm xưa nay).*

* Thượng đường dạy:

Ngõng chúa lựa Sữa, trắng chẳng phải loài vịt.

Ngõng chúa lựa Sữa, trắng chẳng phải loài vịt, ý chỉ thế nào?

Giang Nam có Giang Bắc không. Tại sao Giang Bắc không?

Băng đóng lạnh khó bay lên.

Thế nào bay liệng ngoài chín tầng mây, tai chỗ chỉ hơn bấy?

Cát cánh bay mất trong hư không, an ổn như tuyết đông lạnh.

Tam môn Thiên pháp đường mở rộng, thế nào là cửa thứ nhất của

Hòa thượng?

Từ đây vào, sau khi vào được thì thế nào?

Tuy nhiên, không một pháp, chung hội tăng Ngũ hồ.

Khúc ca của học nhân không âm vận, xin Sư phương tiện hòa thêm.

Năm âm, sáu luật chẳng liên quan đến nhiệm màu, bốn Trí, ba Không hòa không đều, làm sao biết được phẩm lượng của Sư chỉ xuống rõ ràng.

Vận ra cao ngắt trời, mặc cho anh thổi xướng.

Chí đạo không khó, chỉ vì nghi ngờ chọn lựa, thế nào là không chọn lựa?

Trời cao, đất dày, mặt trời đi, mặt trăng ở.

- Thế nào tăng đường là tăng đường, điện Phật là điện Phật?

- Ca vịnh rõ ràng há không đường khác.

- Thế nào là cội nguồn đại đạo?

- Ai không phải ở trên trời?
 - Thế nào không tìm núi bên suối?
 - Đã biết được diệu dụng, ky nhất ở rừng núi.
 - Lưu ly và sắc lưu ly bắt nguồn từ hào quang chiếu, sáng của Phật, thế nào là hào quang chiếu sáng của Phật?
 - Ẩn không được?
 - Thời quá khứ của đức Phật Đấng Minh, ánh sáng ấy là điềm lành như vậy!

Tìm lời chuyển càng xa.

Sóng cuộn cuộn mạnh như trời, thỉnh Sư phương tiện qua xem.

Sóng lớn nước không chìm, nêu chéo không giăng buồm.

- Thế nào biển yên sông xanh?

- Chặt biển gạch tìm gỗ thân, người nương bè không nhìn lại.

- Quá nhiều vấn tự có rõ được không, chưa rõ thì hãy nhớ.

Mỗi mỗi phải nhìn bước, nghiên cứu lý để tham vấn, thì cây gỗ thân không xa, chớ hưởng ra ngoài tìm cầu. Ngay đây phát sinh, tùy theo chỗ tự hiện khắp đại địa quả đất, rõ ràng sáng tỏ. Nhưng trong mười hai thời đi, đứng, nằm, ngồi, cẩn thận suy nghĩ xem là ngăn ngại, cái gì làm cố nói không được? Chỉ vì tất cả cảnh thức không thông, bị cảnh lôi kéo chạy theo cảnh, không thể làm chủ được. Thế nên trong một câu Tam huyền, bốn thứ chủ khách rõ ràng. Chỉ vì nhiều đời bị mây phiền não che, ném bỏ ngăn che. Ngày nay lại không gần đạo nhân mắt sáng để quyết định, thì chớ để qua ngày tháng.

Thế nên người xưa nói: Đời nay không thông, đời sau tác nghẽn. Lần lần không sáng, suy nghĩ luống qua năm tháng, uống phí thời gian, tại gia xuất gia, phải nên sáng tỏ. Nếu liễu được tận quá khứ, vị lai ở nhân gian, thiên thượng làm Sư tử hống. Báo cho trời người biết giúp nhau làm chủ khách, mở ra thân vào tự tại, là chỗ nương là chỗ dừng, là đạo là đường, có gì ngăn ngại đâu. Nếu không liễu thì ngàn khó vạn khó, hãy mau tiến lên thoát khỏi căn trần. Nếu không liễu mà nay nói dố. Trân trọng.

* Sư Thượng đường nêu Hòa thượng Tiên Thanh Môn, buổi đầu khai đường, Tăng hỏi:

- Từ lâu, biết Sư ủ rượu bồ đào, ngày nay mở ra cho ai?

- Quỳnh tương một giọt có khác, để độ khắp người mê.

- Thế nào là một ly của Hòa thượng?

- Uống vào một vị thật ngon, được vị thật hả hê.

- Khi không uống không say thì thế nào?

- Cất tai nằm dài ngã tư.
- Chân châu hằng ngày là Phật, nhọc gì tìm vật trên sóng, thế nào là chân châu hằng ngày?
- Báng bôi trát trước mặt quặng mỏ.
- Thế nào ứng dụng không thiếu?
- Trên điện Lưu li Bích vân sinh.
- Thế nào là chủ trong chủ của Hòa thượng?
- Kỵ nhất phạm vào.
- Chờ cho là chỗ chỉ dạy của người học chẳng?
- Thần chú không thể chịu nổi.
- Tăng lễ bái. Sư gõ giởng thiền nói:
- Nếu đến các nơi thì nêu như thế nào?
- Khi hồng chung chưa đánh thì thế nào?
- Tiếng rung động khắp đại thiên.
- Thế nào là dừng đấng thôi chua?
- Việc trong Na lạc ca thì thế nào?
- Tăng không hỏi. Sư hừ một tiếng nói:
- Học đạo phải thưa hỏi về vô tâm.
- Thế nào là đường chân chánh?
- Chờ đi đường khác.
- Khi sông lặng, biển bình yên thì thế nào?
- Đưa mái chèo lên tức là ngừng mê. Làm sao bảo nhập?
- Biển yên sóng lặng, đồng thời kéo con quay và mái chèo.
- Trong môn chánh pháp, thế nào là chỗ được vào của Hòa thượng?
- Đêm trăng các sao nhóm lại, không rơi vào cung tử vi.
- Thế nào là vầng trăng sáng trên trời?
- Ban đêm người đi không tối.
- Thế nào là đạo?
- Ông cùng mọi người đi.
- Hớp một ngụm cạn hết nước Giang Tây, ý chỉ thế nào?
- Đạp phá thiên quang, thên thang khác hẳn.
- Thế nào là mọi người đều biết?
- Chẳng những Xà-lê, lại Tăng cũng vậy. Nếu có thể đạp phá Thiên quang, chỗ nào lại có Phật pháp không thông. Chỉ vì ngàn ngăn vạn chướng, cho nên khó thấy. Nếu nay mọi người đều sáng tỏ được, đứng lâu trên trọng.
- * Tiểu tham cử: Đức Sơn dạy chúng rằng:

- Đêm nay không trả lời. Nếu có người nào hỏi sẽ ăn 30 gậy. Khi ấy có vị tăng bước ra lễ bái. Đức Sơn liền đánh. Tăng thưa:

- Con chưa hỏi tại sao đánh con?

- Ông người phương nào?

- Người Tân la.

- Theo lời của ông, khi bước xuống thuyền, đủ ăn 30 gậy.

Học nhân đến đây xin Thầy dạy.

Sư ném gậy về phương trước.

* Sư thượng đường nói: Mây giăng khắp, ngọc rơi, Sương mù tỏa khắp trên không? Từng giọt Sương thành châu, Sương muối rơi trên lá. Mặt trời, mặt trăng thường sáng, rực rỡ khắp hoàn cầu. Tâm người sáng rõ, không câu nệ vào loài vật. Thu đến xuân sang, hòa quyện theo thứ lớp. Thế nên mới biết được không không mất âm huyền. Nếu nay không tiến được, lại đợi đến lúc nào.

Tăng hỏi:

- Thế nào là Phật?

- Gánh gai không quý.

- Thế nào là quý?

- Nghe tiện thì quý.

- Thế nào là khách trong khách?

- Biết được hạt châu trong ché áo, ngồi nghiêm trang biết rõ ràng.

- Thế nào là chủ trong khách?

- Mặt trời, mặt trăng đều ở trên cao tỏa sáng khắp vũ trụ. Người Đại xiển đề nghe tiếng hồng chung xướng lên lời ca của Tổ.

- Quân tử Lương ngồi giữa Sư, hôm nay thế nào?

- Chớ ném lại.

- Thế nào là ngày nay thua trận?

- Thiêu thai, nay tặng thêm hai mươi gánh.

* Sư nói:

- Muốn biết nghĩa Phật tánh, phải xem xét thời tiết nhân duyên. Biết rõ ràng thì tin được, chớ vọng sinh dị kiến, đứng lâu. Trân trọng.

* Sư thượng đường nói: Tất cả chúng sinh sẵn có Phật tánh cũng như trăng sáng trên không, chỉ vì bị mây lành che khuất nên chưa hiện rõ.

Tăng hỏi:

- Trăng sáng trên không, khi bị một áng mây che thì thế nào?

- Lão tăng có lỗi, Xà-lê phải biết.

- Thế nào là rõ ràng biết được?
- Sau khi về chớ suy nghĩ.
- Không trải qua Hóa thành, liền lên Bảo sở. Khi ấy thế nào?
- Thật là bậc anh tài nhiều kiếp khó gặp.
- Nương giáo có lời vì những người đời sau mở ra một con đường sinh thiên. Thế nào là con đường sinh thiên?
- Chớ đoạn chử tử Phật.
- Thế nào là nương vào con đường ấy đi?
- Ba ngàn thế giới thân không được, sáu nẻo luân hồi khá chịu thôi.
- Học nhân muốn đi về quê hương, nhà phá, người mất, việc này thế nào?
- Đừng đi đường tâm xứ, chớ giữ ở nhà, chưa biết ai là người tri âm.
- Giữa đường gặp kiếm khách nên trình kiếm, không phải nhà thơ chớ nói thơ.
- Trăm ngàn ngọn đèn thì không hỏi, thế nào là ngọn đèn ban đầu?
- Có thể biết được câu hỏi này.
- Thế nào là sáng rõ trước mắt, ngày nay đang vùi vọi?
- Sư liền hét.
- Tăng không đáp.
- Một tiếng hét diệt tiếng hét.
- Tăng lễ bái thưa:
- Chớ lừa đại chúng.
- Người chết trong áo quan.
- Thế nào là ý nghĩa sâu xa?
- Tào Khê không khúc khác, đường Kim phong càng cao.
- Thế nào là đồng đường không đoạt cơ?
- Cứ rõ ràng là chỗ Phần Dương.
- Nêu ra từng bước ngàn khe, tìm đường chuyển đường mê. Một câu trong này, con xin Thầy một câu phương tiện nhắc nhở.
- Ngàn năm không bóng cây, ngày nay thấy cành cây. Nếu không đưa ra câu hỏi này làm sao thấy được cơ của Sư.
- Người mù xem tận vách.
- Mắt nhìn nhân gian, ban đêm đốt đèn Tổ Sư, thế nào là đèn Tổ Sư?
- Xưa nay không mờ昧. Thế nào là non nước thanh bình?

- Chiếu sáng là người của biển.

* Sư nói: Chư thượng tọa cái đó là người của biển, có ra được chưa? Cho ông gọi ra, muốn biết biển không? Chỉ vì tất cả chúng sinh từ vô thủy kiếp cho đến ngày nay vọng tưởng điên đảo, tham sân ngã mạn tà kiến tất đố. Tất cả chỗ nói không được, gọi là lâm theo ý muốn của biển, chớ tìm trong thiên hạ. Phải mau tỏ biết, đừng dong ruổi chạy theo, chớ bị các trần mê hoặc. Thế nên người xưa nói tất cả biển nghiệp chướng đều từ vọng tưởng sinh. Hòa thượng Vô nghiệp nói chớ vọng tưởng, có tin kịp không? Nếu mình chưa tin được thì khó thoát khỏi sinh tử. Nếu nay tin được thì đâu có điều gì. Đứng lâu. “Trân trọng”.

* Sư thượng đường nói: Nếu luận về đạo này thì dứt đường ngôn ngữ. Việc bất đắc dĩ nên mới nói đông nói tây. Hãy nói thử có được việc gì? Tục sĩ ra lễ bái, khoanh tay đứng gập. Sư nói: Thế nào?”.

Tục sĩ bước lui.

Sư gõ giường thiền. Tục sĩ vỗ tay.

- Đồng sau nhà thợ trai, một triền thoát ra ngoài trời xanh, hoàn cầu lặng lẽ là thế nào?

- Bình lặng phô bày ba giọt nước, uốn cong tợ lưỡi liềm.

- Ngày xưa kiếm Âu ca, ngày nay ai khoa kiếm?

- Âm vang.

- Không rơi vào ác duyên xin Thầy nói.

- Gia.

- Thế nào là đầu tóc bạc dưới đèn?

- Hồng.

Câu trước tiến được, cô phụ bình sinh, câu sau vào cơ, hoàn toàn trái với thể đạo, ngay đây nhận lãnh. Từ Nhai châu vạn dặm đến đây, xin Thầy cho một phương tiện.

Ngày thu ngâm cỏ nướng đường, xuân đến mưa phùn ướt áo.

- Thế nào là nướng đường có chỗ ở?

- Cách ngàn vạn năm quá lâu mới trui rèn.

* Sư nói: Sáng qua tối đến thì lại đêm đông. Nếu nay trong này cùng với huynh đệ, trì luận lâu dài thành tựu, có Sự cứu giúp thì được. Mỗi người được nửa trăm, không biết được bốn phận Sự, phải chịu khó khuất phục, chớ để luống qua năm đời mười đời. Không cần đứng lâu. “Trân trọng”.

* Thượng đường Sư nói: Nếu luận về người thuyết pháp, phải kịp thời tiết, quán sát vào căn cơ, đúng bệnh cho thuốc. Nếu không kịp thời tiết, đều gọi là lời phi thời. Thế nên nói, múôn biết nghĩa Phật tánh, phải

quán thời tiết nhân duyên. Nếu không biết được lý quân thần phụ tử, tà chánh không tỏ thì chạm tịnh khó thông, gọi là giả lão âu ca. Hoàng đạo thần nhiên, Phật pháp hiện tiền, nắm lại buông ra tự tại. Lâm cơ sinh sát, hoặc biết được khách trong chủ, hoặc nói chủ trong khách, hoặc hiệp lại thông nhau, hoặc dò sào bóng cỏ. Hoặc trong một câu có tam huyền, tam yếu, có người hỏi chẳng? Bay ra trước thương lượng.

* Học nhân chưa đạt được việc trong này, thế nào là tự kỷ?

- Ngay ấy chớ quên, lúc này một câu chưa thông, phải biết có thuận, nghịch, sau khi đọc được thì thế nào?

- Sau ba mươi năm chớ cử sai.

- Khi rõ ràng chưa thành điềm thì thế nào?

- Trên biển thuyền giao động vui đùa, vọng nêu lên lộ trình.

- Khi ba cõi đồng đường vượt thân không được thì thế nào?

- Có thể chịu được, không phải lúc dấy loạn. Đối diện không hình biết được y.

- Bao bọc đầu Sư, xin Sư gọt giũa.

- Đến triều dâng Sở vương xem.

- Thế nào đồng đường mới biết?

- Chặt chân dù biết quý, trời người không thể lường.

- Vạn pháp vốn không, tâm sinh có gì?

- Không nhớ đưa ra câu hỏi àny, thì đâu đến được Phần Dương.

- Thế nào là đang sinh, sinh trong sinh?

- Tự biết được khả năng làm quý, không cần suy nghĩ thêm.

- Khi một câu nói chưa được thì thế nào?

- Vạn cảnh không lầm nhau, trời cao không tự biết.

- Làm sao lãnh hội.

- Sáng rõ ràng như đuốc, đâu cần nghi ngờ thêm.

- Cơm vô vi, chưa biết cúng dường người nào?

- Cúng dường cho ngàn tướng không hình, cùng hội không trang nghiêm.

- Làm sao đại chúng có chỗ nương.

- Trong ba ngàn thế giới, dứt tình đợi lợi quần sinh.

- Mỗi cửa tất cả cảnh, hợp nhau hay không hợp nhau, thế nào không hợp nhau.

- Ngày nay lợi qua bùn không dễ.

- Cam lồ rười mãi vì sao trăm cỏ không nảy mầm?

- Ruộng hoang chưa có nước, Long vương làm sao?

- Thế nào là pháp môn tâm địa?

- Chớ tìm từ người khác.
 - Xin Thầy chỉ lại.
 - Ông là người xuất gia ẩn hang sâu.
 - Cuốn rèm, mở cửa, người này ở đâu?
 - Trăm học Ca hoàng hóa hiện, huyền âm rộng như hư không.
 - Thế nào gương sáng treo đến ngày này? Người đương thời đều chúc tụng.

- Một âm phổ biến ba đời lạng, bốn phương tám hướng đều về châu.

- Thế nào là một giọt nước Giang Tây?
- Người uống mãi không khát.
- Thế nào là vị lành ít người biết?
- Thấm nhuần khắp không từ nguồn.
- Thế nào là chỗ hành lý của Chư Phật?
- Ngay đây đường vô sinh, khi đi không động trần.
- Làm sao tạ ơn phước thiện của Sư?
- Đường Đông Tây, nam bắc, không cần phải xa hoa.

* Sư nói: Vừa rồi thượng tọa hỏi, thế nào là chỗ hành vi của Chư Phật? Đáp đường khác, ngay đây đường vô sinh, khi đi không động trần. Thử hỏi chư Thượng tọa đã có đường vô sinh, thì làm sao tiến bước được, thử tiến xem. Nếu không tiến bước thì không thể có Thích-ca tự nhiên và Di-lặc thiên nhiên. Thế nên cất bước du phương vào bậc thêm tánh tinh tấn làm Sự nghiệp, nếu không tinh tấn thì không có lẽ đó.

Thế nên kinh nói: Chưa từng có một pháp nào, bắt nguồn từ giải đãi đạt được, tinh tấn giống như trâu hai Sừng. Học tập lâu ngày thì thân tâm được thuần thực, chánh niệm hiện tiền, đưa ra thân vào được tự tại”. Cho nên công mà vô công, thì công ấy lớn vậy.

Ngài Chí công nói: “Dũng mãnh tinh tấn trở thành giải đãi”. Nay hỏi chư thượng tọa, đã tinh tấn vì sao thành giải đãi? Nếu là bậc Tiên đức tham cứu lâu, không ở trong giới hạn, người sẽ tâm học muộn thì phải cẩn thận. Mọi người đã tinh tấn, tinh chuyên không giải đãi, nói nhiều càng xa đọa. Đứng lâu trần trọng.

* Sư thượng đường nói: Núi Tu-di ngã, nước biển cả cạn, cá hóa thành rồng, chim thú bay lơ đờ, đầy cả hư không, ngay lúc ấy thì thế nào? Phật xuất hiện xuống thế giới phương khác, nói thử có phần tu hành không? Chỉ ra cho ta xem, có không, có không? Tăng vừa lễ bái.

Sư đánh, nói: Ta vào cỏ hoang không đầu mối, ông thì đất bằng thành hầm hố, khắp nơi bị ông chôn vùi, làm gì nói mau, nói mau!

Tăng không nói. Sư tụng: Đức Thích Tôn than, ông vọng cầu các nơi vì lòng từ thương xót cắt đứt dòng sinh tử.

Quyết định chớ nên động mảy tơ.

Thiên hạ an lành khen thanh nhãn.

Nắng lạnh thanh người nghèo ở đâu?

Không quấy không mảy tơ mặc, cả ngày an lạc, an vui.

Thế nào ứng thuận không bày vâng?

- Núi sâu ẩn không được, phô bày trên đất không rõ hình.

- Thế nào là đường hưởng thượng?

- Ngàn Thánh không truyền.

- Vì sao không truyền.

- Không muốn chôn vùi.

- Thế nào là đạo tràng?

- Cát bước không được.

- Dở gót không được ý chỉ thế nào?

- Tam thập tam thiện.

- Cát bước không được ý chỉ thế nào?

- Mười tám tầng địa ngục.

- Nướng giáo có lời tâm không ngăn ngại, thế nào là không ngại.

- Trời cao không lường được, đất dày không thể biết.

- Thế nào là đường đông, tây, nam, bắc, là hành xứ thên thang của học nhân?

- ông thử đi một bước xem.

- Chưa biết đi rồi thì thế nào?

- Trời cao không dấu chân, trong nước và dấu cá.

- Thế nào là vầng trăng.

- Không xuất phát từ thiên địa, há suy tìm mượn bốn thời.

- Thế nào là ngày đêm?

- Người mê vọng sinh hiểu biết, sau khi hiểu thì biết thời.

- Núi đông đỉnh tây xanh tốt ý chỉ thế nào?

- Đất rộng phát sinh lạnh nóng, gió thổi mặt trời chiếu xuống mây.

- Thế nào là phương nam có Triệu Châu, phương bắc có Tuyết Phong.

- Diên đảo rồi.

- Thế nào là không chướng không ngại?

- Mau lễ ba lạy đi!

- Khi đối cảnh tâm số khởi thì thế nào?

Tục duyên nhớ nghĩ là hành xử ngày xưa. Đó là nói cho người hiểu nghĩa không, chưa biết tiêu khiển như thế nào?

- Có thì giống không thì quý, ngoài rỗng thân ngang dọc.

Khi trong tòa. Quan thị hiện kiết già thì thế nào?

- Trăm ngàn vạn ức ngay khi ấy đều dứt nghĩ.

- Thế nào là xuyên tăng đường vào điện Phật?

- Trời người có mấy người biết.

* Sư nói: Khi đại chúng ở thành Câu thi na, bên sông Bán-bạt-đề, đầu xoay về phía bắc, mặt xoay về phía Tây, Long thiên hội tụ, vua mười sáu nước, hằng hà sa Thích phạm, Chư thiên, Long quý, năm trăm lực sĩ, ngàn vạn Tỳ-kheo tất cả đều đem phẩm vật đến cúng dường cho đức Như lai, chỉ có Ngài Ca-diếp và đồ chúng đến sau cùng, rải hoa đốt hương, đi nhiễu quanh Kim quan của Phật lễ bái khóc thương thảm thiết. Khấp rừng núi biến thành màu trắng, trời đất ảm đạm tang thương. Ca-diếp đánh lễ dưới chân đức Thế Tôn. Bấy giờ Như lai dùng thần lực duỗi hai chân ra ngoài Kim quan. Ngài Ca-diếp đánh lễ và sớ vào chân Phật. Y của đức Như lai là ở trước đại chúng Nhân Thiên đem chánh pháp giao phó cho Đại Ca-diếp lưu truyền mãi đến hôm nay. Chánh pháp ấy không bị mai một, cho nên ngày nay Tây Hà nhờ đó mới có lời nói lược sơ sai vài ý. Nếu muốn rộng thì đã dẫn ở những duyên xưa e rằng ngăn ngại những điều hỏi. Trong đây có ai hỏi không? Nếu không thì trở về Tăng đường.

* Đem tiểu tham, Sư nói: Ngày xưa lão tăng đi tham vấn Hòa thượng Thạch Môn Triệt.

Triệt thượng đường nói: Tất cả chúng sinh vốn sẵn có Phật tánh tựa như vầng trăng trên trời, chỉ vì bị mây che nên không hiện rõ là sáng, là chiếu, là đạo, là đúng, là thuyền, là bánh lái, là chỗ nương tựa, là chỗ dừng. Tất cả chúng sinh vốn sẵn có Phật tánh cũng lại như thế. Chỉ vì bị mây dày phiền não che phủ không được chiếu soi như tấm gương sáng. Khi ấy liền hỏi Hòa thượng Thiện Chiếu Tư, biển mặt trăng bị mây che không ngừng, khi ánh sáng bùng ra ngay đây thoát được cung Thủy tinh thì thế nào?

Môn nói: Vách đá, sông núi không ngăn ngại, ngoài cõi Diêm phù mặc tình bay cao.

- Thế nào là vạn than cùng truyền không để bát. Khi người đều xướng khúc ca thái bình.

- Khúc ca thái bình làm thế nào xướng không rơi vào ngũ âm, chẳng dính dáng gì đến sáu luật?

- Có người nào hòa được không?
Thỉnh Hòa thượng vì lòng từ bi.
Nhân quả tự bảo nhân.

* Sư nói: Ngày nay Phần Dương xin hỏi chư thượng tọa có người nào hòa được khúc ca thái bình không? Nếu hòa được thì chư thượng tọa chính là lão Tăng. Nếu hòa không được thì chư thượng tọa không thể có phần. Ai là người không có phần. Phật nào là Phật không tâm, cho dù thấy Phật sáng tâm vẫn là trong mắt bị rơi bụi. Đứng lâu. “Trân trọng”.

Nhân lúc trời mưa, Sư thượng đường nói:

- Trời mưa cam lồ vạn vật đều tươi tốt, mây giăng mờ trên không, rồng bay trên biển xanh, chuông trống hòa nhau, người hiền lẫn lộn không Tổn thương đến Phật. Hãy nói một câu có không.

- Thế nào là khách?
- Lễ bái thật ân cần.
- Thế nào là chủ?
- Có khi không giao thiệp.
- Khi không khách không chủ thì thế nào?
- Thâu trùm khắp vũ trụ. Ai là người đương đầu?
- Một phần vừa nêu lên, thu tất cả hoàn cầu. Chưa biết ý này thế nào?

- Một câu hỏi đầu đầu.
- Thế nào là hoàn toàn nương vào câu hỏi này?
- Một câu hỏi thâu hết, lễ bái thì trái nhau chăng?
- Không thể đánh ông.

Sư lấy phát tử gõ giường thiền rồi quát.

Sư nói: Người xưa đến trước giờ Ngọ, người gõ kêu quay đầu. Người đến sau giờ Ngọ, người gõ kêu không quay đầu. Người đến đúng giờ kêu thì đúng hay không kêu là đúng? Do đó, trước mặt của Tào Động hiểu là hiểu được cái gì? Vẫn là mặt trăng thứ hai. Đứng lâu. “Trân trọng”.

* Sư thượng đường nói: Vì phương tiện mở ra đốn, tiệm tạm gọi là phàm Thánh để trị những kẻ đa nghi, giúp người thiếu ngộ, đạt được đích thân thấy được Phật tánh, chớ vọng cầu bên ngoài, đi đứng an nhiên, vắng lặng, yên tĩnh, chân thường, lưu trú, bỏ hẳn đoạn thường, biến trí vắng lặng, trời đất sáng ngời là cái gì? Hãy nói một câu”.

- Đang lúc như thế thì thế nào?
- Không chỗ hạ thủ.

- Thế nào là ngoài thêm có người nghe lén?
- Dương cơ không hình bóng, che khuất mình hôm nay.
- Thế nào là lúc này?
- Toàn thân không ngăn ngại.
- Thế nào là trong cõi trần hiện thân?
- Tâm khéo cầu không được, dù băng phát ra khói.
- Thế nào là chẳng phải trần?
- Không trần cũng là bệnh.
- Thế nào là đức Thế Tôn không nói mà nói?
- Đất bắc hoa lữ trắng, trời nam tuyết không băng.
- Thế nào Ca-diếp không nghe mà nghe?
- Xà-lê nghe ở đâu?
- Người không cùng muôn pháp làm bạn là người nào?
- Vỡ não.
- Núi đông, đỉnh tây xanh tươi là ý chỉ gì?
- Ngàn năm băng trên đỉnh ít người đến, một làn khói Sương mù rỗng bay qua.
- Thế nào là ba năm thừa một tháng, đến tiết Trùng Dương?
- Ngũ phong khí rỗng thịnh, cõi kim trời trong xanh, không ngộ được Tổ tông, không tin đại đạo thì thế nào?
- Đập vỡ trứng lưu ly, thoát ra khỏi phụng hoàng.
- Ngay nay đích thân thấy Hòa thượng được không?
- Ngoài ba ngàn dặm tính lộ trình.

* Sư nói: Đông hỏi tây hỏi, chợt ngày lời tỉnh ngộ, há không vui Sướng sao? Không uống qua năm tháng, ông xem người xưa, công án chưa sáng, phải qua lại ba ngàn năm ngàn dặm để quyết nghi đấng cay. Nếu sáng được việc này, thì việc của các ông phải đến trước, chớ để ngày tháng qua suông, có ích gì đâu? Ngày nay đi hành khước mưu cầu cái gì? Như trăm ngàn năm Chư Phật mới xuất hiện ở thế gian, vì một nhân duyên lớn, cho nên trên phần các người không biết được. Có lão túc thượng tọa không biết được, cùng nhau chứng minh. Đứng lâu. “Trần trọng”.

* Phụng Tuyên biên tập xếp vào Truyền Đăng Lục, Sư thấy và mời tôi làm bài tựa Đại Khánh Phần Dương. Tại sao phải ngoài 3.000 dặm mới dựng đạo tràng, để truyền đèn nối đuốc. Nối pháp Ấn Quang một trăm mười tám năm, quả chín hương thơm, Thánh quân đích thân ghi. Cảnh Đức Truyền muôn đời, danh tiếng vang khắp, ai cũng biết mặt. Được phước không miễn cưỡng, chiêm ngưỡng đảnh lễ cúng dường.

Nhân vương, Pháp vương từ ngàn xưa vạn xưa, không bị mai một, lời vàng ngọc, mãi mãi được thanh lương, tán thán không nổi, ai biết được ai.

Điềm quốc thái dân an.

Tụng một: Chỉ cho người sáng giống đuốc, rực rỡ sáng tỏ, chia ra dẫn dụ tiến vào khúc àt, trăng sáng in chiếu rõ ràng, trời xanh mở mắt chiêm bao, từ bi hóa độ người, có duyên, độ đến ngục vô gián.

Khuyên tất cả nghiên cứu nghĩa huyền, khách Thơ Quang thường tiếp tục.

Tụng hai: Định Quang ngày xưa thọ ký Năng Nhân. Rải tóc trên bùn nhiều kiếp làm tăng. Ghi lời này đích thân từ tôn truyền cho ta, thì từ ấy đến nay tiếp tục sáng mãi.

* Ấp Nhân Sùng Trai khánh giá thỉnh thượng đường, Sư nói: Ngày nay nghe tiếng chuông, tiếng trống, đốt hương cầu nguyện, Thánh, phạm đều vân tập, Thích phạm đồng đến, tăng tục ở trước, lại không nói gì khác. Mục đích là vì chịu ân nước, cho nên mới giảng một thừa để hướng dẫn người mê. Ngay lời hỏi, đáp, chỉ có hôm nay, có người hỏi không?

* Ấp Nhân hỏi Sự truyền thừa thông suốt tiếp tục khai rộng, pháp Trung vương không ngừng, một câu bàn huyền, ngoài xưa nay Tam huyền, Tam yếu, tạng trong tạng, thế nào là đệ nhất huyền?

- Đích thân phó chúc trước Âm Quang.

- Thế nào đệ nhị huyền?

- Dứt tướng lia nói năng.

- Thế nào đệ Tam huyền?

- Như gương chiếu sáng không nghiêng lệch.

- Thế nào là tam huyền, cửu thiên đều xưng khúc ca thái bình?

- Mặt trời buông ánh sáng không soi khắp hoàn cầu.

- Việc Nhân vương và Pháp vương thế nào?

- Có đạo không cơ.

- Chưa biết việc Nhân vương thế nào?

- Hoàng phong ca hóa hiện thật đẹp.

- Chưa biết việc pháp vương thế nào?

Vô tư hướng dẫn người có duyên.

- Ngài Vô Nghiệp biết được tháp của Ngài Phong thanh tên của Phần Dương, Tùng Tương An, chưa biết ba vị Thánh này tu pháp gì? Xin Sư phương tiện chỉ rõ ràng.

- Một lời hai đường.

- Thế nào từ xưa đến nay không có sai nha, ngày nay vọng trình bày?

- Quả thật ý chỉ chớ nên chần chờ.

- Thế nào là Tam yếu?

- Một câu sáng tỏ bao trùm vạn tượng, cửu thiên không phải là không thấm nhuần hết.

- Thế nào là đệ nhất yếu?

- Trong lời không tạo tác.

- Thế nào là đệ nhị yếu?

- Ngàn Thánh vào đường huyền áo.

- Thế nào đệ tam yếu?

- Ngoài tứ cú bách phi, đi khắp nơi đường hàng sơn.

Tạ ơn Thầy đích thân chỉ dạy lia ý chỉ, ngôn ngữ, khắp nước đều chúa tụng năm Thái bình.

- Nhiều lời lo đầu đầu, ít lời dễ hội hơn, mọi người hãy nghe tụng:

*Minh vương trị hóa hợp càn khôn
Cảnh đức thân tuyên chúc Phật đấng
Phật nhật trường huy khai Phật nhân
Nguyên tương thử thiện phước ngô quân.
(Minh vương trị hóa hợp hoàn cầu
Cảnh đức thân truyền đèn đức Phật
Mặt trời sáng mãi mở mắt Phật
Mong đem phước thiện cho vua ta).*

Sư thượng đường dạy: Sáng nắng chiều mưa, chuông trống hòa nhau, tập định an thiền, xưa nay vận dụng, có đảm đang được việc sinh tử không? Trước mắt dù đoạt được, mỗi mỗi tự lường được, xem thử việc trên phần của ai? Gió bay bụi động cỏ, thành linh sét đánh, âm âm soảng soảng, tự mình độ nhau xem, có Sức hồi quang phản chiếu chưa? Chớ vì miếng cơm manh áo, ưa ngọt thích ngon, chạm môi tuôi ra miệng nói ta đã hiểu. Thân tâm ứng dụng sai, qua năm đoạn thảng, gánh nặng nhân ngã. Như voi điên không câu không thể điều phục được, hư hoại hết ao sen Thanh tịnh, mua cầu cái gì?

- Không rơi vào ba tấc, thỉnh Sư nói:

- Bít miệng ông lại.

- Thế nào là đỉnh Cô phong?

- Không tá túc trên ấy.

- Vạn dặm một làn khói.

- Khi đơn phương độc mã lia bầy chiến đấu thì thế nào?
- Đưa tay không gươm cung, cúi đầu nuốt tên bắn.
- Hòa thượng là bậc đại tri thức, vì sao phải như vậy?
- Tướng thau không chém.
- Học nhân muốn đi trên mây, đến sau làm gì cho hữu tình?
- Lệnh hành chánh của tướng quân cấp bên ngoài, không treo cờ đắc thắng trở về.
- Thế nào là tri âm không dám hòa?
- Giữa đường gặp khách đầu luyện, cho biết người trong nồi đất.
- Hoát nhiên không nường tựa pháp trở về chỗ nào?
- Khấp đại địa mặt trời, mặt trăng chỗ nào?
- Thế nào là lông rùa?
- Khất tử cao ba thước.
- Đầu gậy Sừng thỏ đánh xà-lê.
- Mười phương Bạt-già-phạm, một đường Niết-bàn, thế nào là một đường Niết-bàn.
- Mặt trời lên cao hơn Phạm thiên, một đường thên thang cao như núi.
- Thế nào là bóng ánh sáng? Trước bưng một cây đèn?
- Bảo quý không tạm dừng, xưa nay không khác vạn nhà.
- Thế nào là thể Bát-nhã?
- Biển lặng lẽ sáng ngời vạn tượng.
- Thế nào là dụng Bát-nhã?
- Vừa điểm hóa núi cao chót vót, thấy được người bôn ba xin mạng.
- Chư thượng tọa gọi cái gì là Bát-nhã, nếu biết được thể Bát-nhã, thì sáng được dụng, từ đó hàng phục được dị kiến, điều phục được Thiên ma, làm cho họ bỏ tà về chánh, thì được thần chân Bát-nhã. Sáng ngời rạng rỡ khắp nơi, mới xứng đáng thọ nhân, Thiên cúng dường, tiếp nối ngọn đèn Như lai, đó chính là đạo nhân chân chánh. Trên phần Thiên tăng lại có việc gì? Đứng lâu trân trọng.
- * Sư thượng đường nói: Nay chư Thượng tọa đạo nhân ngày xưa, trời che đất tối, ngày nay trời che có tối không? Nếu là bản chất tối bị nó sai khiến. Mê mình là vật đều không có chư tử, thử nói xưa nay đi hành khước là việc gì? Không bị nó sai khiến. Thế nên người xưa nói: Rõ ràng tự có khí xung thiên phải khế bội tất cả, là kỉ là cương, là đạo là đường, là chiếu là minh. Không bị bốn thời xoay chuyển, làm cho càng khôn của đại địa là cao là thấp, mới gọi là bốn phận gia phong của

Thiên tăng, hôm nay có ai được thọ dụng chưa? Có thì ra đây.

- Có người không qua càn khôn chăng?
- Có.
- Chưa biết đạt được cái gì?
- Vượt ra ngoài ba cõi, không rơi vào có không.
- Thế nào là việc của nạp y?
- Chàng cùng tử.
- Xin Thầy cho con một phương tiện chỉ ra câu nhiệm mầu xem.
- Người gõ xỏ kim núi sắc đẹp, người đá lồi chỉ bên mây biển.
- Trước mặt không ngăn ngại, vì sao mở miệng không được.
- Cả ngày không nói một lời, nói lần rần càng thêm mới.
- Làm sao đạt được tiếng rống Sư tử rống.
- Không cần chồn hoang kêu.

Tăng liền hét.

- Thích hợp.

Sư liền hét: Tăng lễ bái.

- Tướng thua không chém.
- Thế nào là khách trong khách?
- Đạo Thanh tịnh, người biết cầu chân.
- Thế nào là khách trong chủ?
- Vạn tượng ngang dọc đều không nhìn.
- Thế nào là chủ trong khách?
- Thân nắm được đường cổ, tay nâng nắm lấy càn khôn.
- Thế nào là chủ trong chủ?
- Ngồi đoạn đảnh Tỳ lô, không thừa đức Thích-ca.

* Sư nói: Đây là khách chủ, sáng tỏ được điều này chưa? Nếu sáng được cầm vác gậy xuyên qua mây nước, để các bậc trưởng lão Hòa thượng ngồi trên ghế chứng nhận, thấy được y mở miệng động lưỡi, liền biết được y. Không được thí mầu cao như xưa, điểm hung điểm lường, nói ta hiểu ta biết, vác gậy huyền diệu, buông mình ngu ngơ, lừa người hậu học. Kia không được lợi ích, nhưng tự mình biết được, bảo nhậm Thánh thai, há không được khinh an sao? Lại còn chần chờ thì đâu được dụng gì? “Trần trọng”.

* Tuyết rơi, Sư dạy chúng: Ngày xưa ở Thiếu lâm đâu khác gì sáng nay, không khổ nổi ngày nay lại khác nhau.

Pháp vốn không hai, Nhị Tổ nói: Con bất an, xin Thầy cho con pháp an tâm”, Sơ Tổ nói: đem tâm ta an cho” Nhị Tổ: “Con tìm tâm không được”. Sơ Tổ: “Ta đã an tâm cho ông rồi”, cuối cùng ngay đó

ngộ được tự tâm, không ở trong, ngoài, chính giữa. Tin thì chắc chắn đạo được, không còn tìm bên ngoài, đăn nhận không còn nghi ngờ. Nay chư hiền giả, hôm nay có ai đảm đương được không? Chỉ cần lắng nghe rõ ràng, thì pháp đó chính là an tâm Hiền đức, chớ nên chạy theo trần cảnh, dong mối theo vật, giống như Nhị Tổ đâu khác. Ngày nay Tây hà cùng chư Hiền, ấn chứng tâm này chính là Phật, không còn nghi ngờ nữa”. Cùng nhau nghe tụng:

*Tây hà hội lý chân Thiên tử
Tử hạ sơn tiên lập tuyết nhân
Thân ấn tự tâm tâm thị Phật
Mạc giáo tâm ngoại biệt sinh trần.
(Chân Thiên tử trong hội Tây hà.
Người đứng dưới tuyết trước núi Tử hạ.
Thân được ấn chứng tâm tâm là Phật.
Chớ nên ngoài tâm sinh trần khác).*

* Sư thượng đường đưa gậy lên nói: Ba đời Chư Phật đều ở trong đây. Ông xem không có lỗ hổng mà đều vào trong gậy này, vọng sinh tiết mục, có người nào đi theo lên đó được không? Có thì cất bước lên xem, khi ấy có vị tăng bước ra, Sư nói: Nhìn qua đã biết ông qua vạn dặm”.

Sư đánh nói: Ta thì lâu nhảy qua từ lâu vào trong vũng bùn, ông đời lúc cháy mới thêm cỏ, thật là giống hệt A Sư, cứu được không”.

Tăng lễ bái, Sư nói: Đến đây ông có nhiều lời chẳng?

- Hoặc hiểu.

- Nhờ ông không hiểu Phần Dương mới ngậm miệng được, để ăn cơm Tổ rô, Tô rô.

- Thế nào là ý Tổ Sư từ Tây sang?

- Thấu xương, thấu tủy.

- Ý này thế nào?

- Thông cả trời đất.

* Sư nói: Chư thượng tọa từng nghe, Đạt-ma đến phương này, liền hỏi ý Tổ Sư từ Tây sang. Giả danh như Bạch mã khi qua hỏi cái này thì được.

Thế nên kinh nói: Không pháp có thể nói, đó mới là thuyết pháp”. Thử nói cho nói hay không cho nói, nếu nói cho nói, thì cái gì nói. Nếu nói không cho, thì Bạch mã đã đã trốn dưới Long cung. Cùng với các Thượng tọa thượng lượng, hai tên Tổ giáo là một hay hai, số lượng thì thấu được hạ không?

Thế nên Ngài Bá thượng nói: Phật là quá lượng số lượng của người chỉ cái khác không rõ”.

Kinh nói: Chỉ có Phật không rơi vào các số, gọi là Tự thọ dung Tam-muội”, có hòa được chăng? Phải hòa để khỏi bị Thiên ma, ngoại đạo lôi kéo, giả dối hiện kiết hung, làm mê hoặc nguồn cơn, “Trần trọng”.

* Sắp tiểu tham, Sư dạy: Điềm báo chưa sinh, thì ai luận bàn về phạm Thánh, vừa chạm đến mũi nhọn thì ngọc có tỳ vết làm sao được? Trong mười hai thời không mê mờ ngọn đèn Tổ. Tăng hỏi:

- Thế nào là ngọn đèn Tổ?
- Chiếu soi.
- Sau khi chiếu soi thì như thế nào?
- Cháy thêm.
- Từ trước chư Thánh không có một pháp cho người, không biết hôm nay Thầy truyền cho pháp gì?
- Gió đến biết rõ.
- Rong ngâm nhả Sương, khắp nơi đều thấm nhuần, không biết khi nào báo đáp được?
- Ân này sâu dày, làm sao mọi người thấm nhuần ân đức?
- Giọt nước khó tiêu.
- Sư tử rống chủ khách đều lộ, việc gia phong Phần Dương thì thế nào?
- Vỡ nã biết tầm quý.
- Tông phong đã được Sư chỉ dạy, thế nào là Sư tử Tây hà?
- Thôi đừng tỏ ra thẹn.
- Niết-bàn không đường khác, phương tiện có nhiều môn, thế nào là câu không đường khác?
- Ở chỗ chuông trống rõ ràng, mặt trời, mặt trăng chưa từng tối.
- Thế nào là tiếng chó sủa người?
- Không cắn người rách áo.
- Nếu thật là đạo nhân chân tu, không thấy lỗi thế gian, chưa biết không thấy lỗi gì?
- Tuyết ngập đêm trăng, sau ba thước lục địa, đi thuyền vạn dặm, Hòa thượng là tâm hạnh nào?
- Chính là tâm hạnh của ông.
- Ca-diếp được truyền y, A nan nghiêng đảo, chưa biết đạt được việc nào?
- Nháy mắt biết tất cả, hơi thở dứt tri âm.

- Thế nào mây bay ở Nam sơn, núi Bắc trời mưa?
- Mây kéo đến trời mưa, hơi nước kết lại thành Sương.
- Thế nào là việc Ca-diếp đích thân nghe?

Sư hét. Tăng lễ bái.

Sư đánh, nói: Nếu là môn hạ Ắm Quang, chứa suy nghĩ ngàn non vạn nước, lại hỏi thế nào đích thân nghe, làm sao cùng nhau nói được. Những hạng người này, há có được hiệu nghiệm như Tiên Thánh. Những hạng người này chỉ học lời, nhiều như bụi cát mực như biển cũng không thể đốn ngộ. Theo dòng nhận bóng, vọng sinh tiết mực đâu có ngày nào xong. Không biết nhìn lại chính mình để truy tìm dòng tâm thức, kiếp đá đều tiêu, nhưng không thể tự tin. Thế nên đức Thích tôn bảo rằng thật đáng thương xót. Nhiều lời càng xa, trân trọng.

* Sư thượng đường nói: Luận bàn về những người tham học phải có con mắt phôi hợp thiên cơ khít khao nhanh chóng, thì chưa có phần tham học.

Thế nên Ngài Cảnh Thanh nói: Đến khi con kêu, lại không có mẹ mỗ. Đến khi mẹ mỗ, con lại không kêu”.

- Đến khi con kêu thì trên phần học nhân, biết được việc bên nào?

Thanh nói: Vẫn phải bảo nhậm, không cần Cảnh thanh mỗ vỡ. Nếu luận bàn về Sự thật, thì đạt được việc bên nào?

- Đích thân nghe đi.

- Tại sao mẹ không mỗ?

- Đến khi mẹ mỗ, thì trên phần thiên tăng các nơi, lại việc bên nào?

- Lộ lộ trước mắt.

- Nếu luận bàn về Sự thật, thì đạo đạt bên nào?

- Hãy nhất là thương lượng.

- Vì sao con không mỗ?

- Già thành trẻ khó.

- Dù được, thì thế nào là con mắt phôi hợp thiên cơ khít khao nhanh chóng?

- Cũng có người chưa từng trải qua.

- Thế thì người chưa từng trải qua, có vượt lên được không?

- Cọp kêu, ai dám ngồi đầu cọp.

Sư dạy: “Nếu biết ngồi đầu cọp, mới có thể ra trận đánh cờ. Hai bên nêu lên thiên cơ dạy y biết được thời tiết, thọ dụng không mất. Mỗi mỗi dựng đứng lông vàng la hét khắp nơi, ứng vật tự tại, khi Thơ Quang

lợi sinh tiếp độ người, cho nên nói nhưng loài Thiên, nhân đều hưởng ân lực này, cùng ông tụng ra đi, mọi người hãy lắng nghe.

* Phối hợp thiên cơ khít khao nhanh chóng thì dụng khó gặp nhất, hợp với hai gã phong điền chặt từng từ xưa đến nay, Phổ hóa lúc ấy được toàn dụng.

* Sư nói: Nay hỏi chư thượng tọa, có biết Phổ Hóa không? Sáng đánh đầu, tối đánh đầu, ném gậy xuống thiên đường.

* Sư nêu Hòa thượng Tiên Quảng Đức và những người nói về lý thật, mỗi mỗi người đều có vương tử nói, Tăng thỉnh Sư nói:

- Vương tử khi chưa lên triều thì thế nào?
- Sáu cung ca vận tuyết, tám nước nghe sáo thổi.
- Khi đang lên triều thì thế nào?
- Ấn ngọc chưa rõ ràng, muôn nước đều kính lễ.
- Sau khi lên triều thì thế nào?
- Mặc áo trắng hỏi điền ông, khắp pháp giới không biết nhau.

Sư tụng:

*Tam triều vương tử quý kiêm tôn
Cổ kim tương truyền thực khả phân
Bát quốc lục cung triều hóa mỹ
Phần Dương ấn đích mặc vân vân”
(Tam triều vương tử quý và tôn.
Xưa nay truyền nhau ai được phân
Tám nước, sáu cung triều hoa mỹ
Ấn Phần Dương không rồi ren).*

* Sư thượng đường, tăng hỏi: Từ xưa có người thì gậy, có người thì hét, chưa biết đạt được việc bên nào?

- Đều chưa từng dùng, chịu được Ta sẽ xuống cuối chung ly.
- Đương cơ con thứ mất chiến trường.

Tăng hét.

- Tác gia.

Tăng lễ bái.

- Không phải tác gia dùng gậy điểm một tiếng hét.
- Ngài đại bi ngàn tay, ngàn mắt, thế nào là mắt chính?
- Mù.
- Thế nào là một cây gậy hai người khiêng?
- Ba nhà trong thôn xướng khúc hát đất Ba.
- Làm sao Hòa thượng đồng ở?
- Cám ơn ông ân cần lo lắng.

- Văn-thù và Duy ma cật khen hay, ý này thế nào?
- Nói sai về danh ngôn.
- Làm sao cho lời này thật đúng?
- Gặp thì lộ ra hết.
- Giết cha giết mẹ đến trước Phật sám hối, giết Phật, giết Tổ sám hối chỗ nào?

- Đêm trăng khêu đèn, hết thảy độ được mấy người?
  - Làm sao trong cung thủy tinh thấy được trăng sáng?
  - Con người sáng như bảo đuốc, chiếu sáng khắp tinh tràng.
  - Thế nào là thân Chuyển luân vương?
  - Bảy báu đê theo nhau, ngàn giờ thường vây quanh.
  - Thế nào là điều tốt chẳng bằng không?
- Sư lấy Phát tử vả vào miệng.
- Có người tạo nghiệp đem đến Sư, có tướng không?
  - Sáng đánh ba ngàn, tối đánh tám trăm.
  - Thế nào là lông mày hình chữ bát, mắt giống kim cương?
  - Người đất lùi bước.
  - Mặt trăng dù sáng, khi không dấu được bóng đêm thì thế nào?
  - Mây trắng dày ba thước, vắng hồng sáng nửa ngày.
  - Đạp nhiều không thấy người thời xưa.
  - Núi cao ngăn không được, mây tan từ Đông Tây.
  - Không tránh được nguy vong, xin Thầy tiếp độ.
  - Nam có Tuyết Phong, Bắc có Triệu Châu.
  - Thế nào nói om sòm phiền Hòa thượng?
  - Cầu đá Thiên thai hẹp, tòa cụ Thanh lương rộng.
  - Việc Tân la thì sao?

Sư đánh.

- Ly tứ cú, tuyệt bách phi, thỉnh Thầy nói khác?
- Sáu lần sáu ba mươi sáu.
- Thế nào gió thoảng mênh mộng?
- Chín lần chín tám mươi mốt.

Tăng lễ bái. Sư tụng:

*Phong thanh hạo hạo ngữ huyền huyền
Ta vấn chư hiền hà vật tuyên
Nhất cú liễu nhiên siêu bách ức
Thùy nhân cánh vấn cá trung huyền”
(Gió thổi mênh mộng tiếng rì rầm
Mượn vật gì hỏi chư Hiền*

*Một câu thâu được qua trăm ức
Người nào lại hỏi nghĩa trung huyền).*

* Sư xem Ngũ lục và Ngũ vị Quân thần của Hòa thượng Động Sơn Lương Giới liền thuật tựa và tụng. Nói về nghĩa huyền thì lời không đến kịp, ý chỉ nhiệm mầu, ý chỉ không thể quy về. Thì không thể thay nghèo của Thánh hiền, không thể lấp đầy được đức. Hiền không thiếu mà hiền lại cao, đức không lấp mà đức lại đầy, nên nói là Động Thượng Giới Sư, về sau Tào Khê gọi là Cao Chấn. Vì phương tiện mở ra ngũ vị, để khéo độ ba trình độ, để xiển dương rộng một âm, hoàng truyền vạn phẩm. Rút kiếm bảo, quét sạch các kiến chấp như rừng, hoàng truyền diệu nghĩa, dẹp hết xuyên tạc dị đoan, mở rộng then chốt không môn, khêu đèn huyền trong thất tối, khôi phục mở rộng bao, nắm lại thả ra tự tại. Thật là quy giám của thiên nhân, làm cầu rường chính yếu. Nếu chẳng phải căn cơ Kim sắc thì đâu thể vào nhà được, mong mỗi hiền lộ toàn nói rõ lời cách ngoại. Thưa hỏi chuyện ném nhắm mũi kim, cái hay trong vật hồi hồ, sóng chớp bảo tấp trên biển, sóng tỏ lặng yên, mặt trời rạng rỡ trên không, yêu ma bắt dấu. Hoặc dấu hạt châu trong chéo áo, hoặc chỉ bày trong búi tóc, chẳng phải danh lợi ở nhân gian. Quý ở chỗ hiền bày tông phong ngoài vật. Từ xa đến đây thưa hỏi, há dùng lời khiêm tốn, liền kể lại những nền tảng xưa kia để chỉ dạy cho người học. Mặc dù đáp lời chân thật chất phác, vẫn dùng lý huyền không thiếu, Ngũ vị đủ tiêu chuẩn, Tam huyền chỉ thẳng, bao quát tất cả pháp giới hà sa, thông suốt cả nguồn giác, bao trùm cả vi trần vô lượng, thấy đều trở về bờ chân. Thế thì lương triết dễ hiểu, bộn mê mờ khó biết được. Ngũ vị phải biết nghiên cứu, một mảy nhỏ vừa động đã trái nhau. Kim cang đựng trong hộp, ai có thể dùng được, chỉ có Na-tra căn cơ bậc nhất, nháy mắt ba cõi đều yên tịnh, lặc linh làm cho cửu thiên đều trở về. “Chánh Trung” nhiệm mầu thông hợp nhau, do dự mũi nhọn mất uy.

- Thế nào là Chánh trung lai?

- Hạn hán hoa sen nở hoa.

- Sau khi nở thì thế nào?

- Nhụy vàng, tơ bạc bầy ngọc. Cao tăng không ngồi đài phượng hoàng.

- Thế nào là Chánh trung thiên?

- Thỏ ngọc đã biết sau đem đầu, gà vàng đã báo trước canh năm.

- Thế nào là Thiên trung chánh?

- Mạ nhỏ thành cây lớn, một giọt nước thành sông.

- Thế nào là kiêm trung chí?

- Ý chí không phải do trời đất có, anh hùng há mượn bốn thời suy.

- Thế nào là kiêm trung đảo?

- Ngọc nữ ném vàng thối dệt cửi, người đá đánh trống thùng thùng.

Tụng ngũ vị:

Chánh trung lai kim cang bảo kiếm

Phát thiên khai nhất phiến thân

Hoành thế giới tinh huy quang

Lãng diệu tuyệt trần ai”.

(Chánh trung lai kim cang bảo kiếm.

Phát trời mở một thân quang.

Khấp thế giới rứt rỡ.

Sang ngời dứt trần ai).

“Chánh trung thiên lịch phong cơ

Trước nhãn khân thạch hỏa lôi quang

Du thị đốn tư lương

Nghĩ nghĩ cách thiên sơn”.

(Chánh trung thiên phong cơ vang rền

Mắt thấy vỡ đá nháng sấm chớp

Vẫn là tư duy chậm

Do dự cách ngàn non).

“Thiên trung chánh khán thủ Luân vương

Hành chánh lệnh thất kim thiên tử

Tổng tùy thân đồ trung

Du tự mịch kim cảnh”.

(Thiên trung chánh xem được Luân vương.

Lệnh hành chánh bảy kim ngàn tử.

Đều trong đường tùy thân.

Vẫn tự tìm gương vàng).

“Kiêm trung chí tam tuế kim mao

Nha trảo bị thiên tà bách quái

Xuất đầu lai hao hống

Nhất thanh giai phục địa”.

(Kiêm trung chí kim mao ba năm.

Nanh vượt đủ ngàn tà trăm lạ.

Xuất đầu ra gầm thét.

Một tiếng trăm thú phục sát đất).

*“Kiêm trung đáo đại hiển vô cùng
 Hưu tác tạo mộc ngưư bộ bộ
 Hỏa lý hành chân cá
 Pháp vương diệu trung diệu”.*
*(Kiêm trung đáo bày tỏ vô công.
 Dứt tạo tác từng bước mộc ngưư.
 Ở trong lửa thực hành chân.*

Pháp vương diệu trong diệu).

*. Sư thượng đường, Tăng hỏi:

- Thế nào là cảnh Phần Dương?
- Ngọn Tử hà cao ít người lên, nước Tây hà cao hơi cầu nhiều.
- Thế nào là người trong cảnh?
- Ngồi lâu xem tin tức, đốt hương, đèn, đuốc Thánh.
- Thế nào là gia phong của Hòa thượng?
- Tam huyền, ở đường chánh, một câu phá tà tông.
- Thế nào là kế sống của Hòa thượng?
- Bình thường không nắm bắt, cúng dường Ngài Đạt-ma.
- Không biết ăn cái gì?

- Cơm Thiên Tô hà không thịnh soạn, một vị canh ngon no thì thôi.

- Thế nào là khúc ca của Hòa thượng?

- Sáu luật không có người nghệ thuật nghe, Bá Nha mất ai gảy đàn cho Tử kỳ?

- Có người hòa được không?

- Có miệng không luận chuyện thế gian, vô tâm chỉ vì không tri âm.

- Làm sao Hòa thượng hòa được?

- Ông thử hòa xem.

Tăng không đáp.

- Trên trời chợt có sấm vang vũ trụ, dưới giếng ểnh ương không ngẩng đầu.

- Thế nào là tên Phần Dương?

- Nghệ mới điều cung, Cửu ô thất sắc, phải biết là tay thiện xạ.

- Hồ đá đã bị hại, dao vàng dấy vào cánh.

- Làm sao Hòa thượng thổi sợi lông trên mũi kiếm.

- Không cần đúc đem đến, mở hộp thấu thần quang.

- Người dùng thế nào?

- Có điều lạ, là trừ được yêu nghiệt, vô sinh không cần màu.

- Có truyền cho người khác không?
- Đường Trường an thênh thang không cửa ải, xe ngựa vô tự do.

*. Sư nói:

- Nầy chư thượng tọa nếu nói về Vô Đức thì gọi là siển dương chánh pháp. Hỏi đáp thi vị, thì biển cả cạn, đạo này không cùng, từ xưa đến nay chưa từng gián đoạn. Chỉ ở các người đứng lâu tâm sinh mệt mỏi, cho nên không thể nhớ được, một lời nửa câu, không dễ gì được nghe, phần nhiều là bối trần hiệp giác, vọng sinh xuyên tạc. Mỗi mỗi đâu có Sự tướng gì, sao không nghiên cứu nguồn chân, để trôi lăn trong sinh tử, luống qua năm tháng.

Người xưa nói: Nói nhiều lắm lời, vẫn là qua lại lắm nhau”. Nay nói rõ cho các ông, nói cũng là lâu ngày nhựa cây đem bôi vào môi. Hãy bảo trọng Sức khỏe”.

* Nhận thỉnh ở Nhượng châu phải đi qua huyện Hoa. Sư thượng đường nói: Vừa lên tòa này, là đã báo ơn Phật, lại còn lo đau đầu đau có ích gì? Tuy nhiên như thế, vẫn phải dùng nhiều phương thức tiếp dẫn người sau”.

- Có vị tăng ra lễ bái.

- Hãy đứng lại, chưa đốt hương, Sư lấy hương đưa cho tăng, nói:

- Phải kính trọng cái này, ta nay cũng đích thân đốt, có người giáo phó được ý chí của ta không, thì đốt hương.

Sư lại nói: Tâm ấn của chư Tổ, dứt đường ngôn ngữ, xướng lên để dẫn dắt người có căn cơ, há không phải là luận bàn suông. Sấm chớp gầm vang, đương cơ ai dám, Sư tử cất tiếng rống, ngàn thứ cầm thú đều mất tích.

Tăng bước ra lễ bái.

- Xà-lê này được ba mươi gậy, y luôn ân cần buông mau.

- Câu Tam phong thì không hỏi, việc tâm ý của hai người thì thế nào?

- Nhớ chưa?

- Thế nào là chân phong nước ông, Bảo phong nổi lại?

- Chớ vọng sinh tiết mục.

- Việc của chư Thánh từ trước, thỉnh Sư nhắc lại.

- Trăm thứ đều nghiên nát.

- Thế nào tạ ơn Thầy dẫn dắt.

- Ân tố rô, tố rô.

- Pháp tướng vô vi người khó thấy, thỉnh Sư phương tiện dạy chúng xem.

- Không được cử sai.
- Thế nào tất cả đều nghe thấy.
- Sai rồi người nói bị đánh một gậy.

* Sư nói: Ta muốn theo chúng đi qua dưới cây Lâm Tuyền, may nhờ Phân Dương xa xôi, phải qua huyện Quý, lại gặp Hòa thượng Đường Đầu và Hòa thượng các viện. Từ cao quý đưa xuống đê tiện, nâng cao ánh sáng của Phật, thỉnh mãi cử xương, thật hổ thẹn vì vô đức, há có hiệu quả được như tiên Thánh, làm chủ mọi người, đều thành Phật. Sư nói được gì? Thượng tọa Bảo hoa chỉ có Từ tôn, đạo tràng kim cương, không khác phe phái khác. Chẳng những chỉ có mấy con Sư tử, đèn thì không thể sánh bằng mặt trời, mặt trăng. Dưới cửa của lòi môn, trống vãi khi đánh, nhưng hôm nay có người đánh được. Nếu có ai thì bước ra đi?

- Ngài Tịnh Danh không nói, vẫn còn liên quan đến văn tự. Chúng vào tăng đường định luận bàn điều gì?

- Ăn gậy được chưa?
- Tịnh Danh ngậm miệng làm gì?
- Tướng thua không đánh.

* Sư nói: Ông hỏi ta đáp đến lúc nào xong, mọi người đều im lặng đâu được lợi gì? Ngăn trệ chư Thánh, làm sao bảo đáp. Người xưa nói:

- Dù thần nghiên nát cũng chưa báo đáp được. Một câu liễu ngộ vượt khỏi trăm ức, có đảm đang được không. Đứng lâu bảo trọng Sức khỏe.

* Tối tham vấn, Tăng hỏi: Ly tứ cú, tuyệt bách phi, xin Thầy phân tích”.

Sư nói: Pháp Đại thừa đều từ đây lưu xuất, Sư gõ vào giường thiền.

- Làm sao tất cả đều được nghe.
- Không cần lo âu.

- Đức Vân không xuống đánh diệu phong, Thiện tài biết tham tìm chỗ nào?

- Ngày nay nghe lại.
- Mé đồng Giác thành ngày nay đích thân nghe.
- Núi Tuyết bờ Nam thêm ba ngàn.

- Đại dụng hiện tiền không còn khuôn phép, thế nào là Đại dụng hiện tiền?

- Rơi ở chỗ nào?

Tăng không đáp. Sư hét: Phất tử mộng giấc.

* Con đã đến theo Hòa thượng Đường Đầu và đại chúng thưa thỉnh, không cử xướng. Ngày nay có người lại lên tòa này, khó báo đáp ân đức, hỏi đáp rồi, thật hổ thẹn mình ngu dốt. Dù một tâm đưa ra có sai khác, xưa nay đều giống nhau, tùy theo trình độ xuất hiện làm lợi ích, đáp ứng các duyên. Thông suốt tất cả khắp càn khôn đại địa, mỗi mỗi không nương nhau, từng người đều là bậc anh tài. Học không phải có Thầy, có biết vị “Thầy” ấy chưa, khi tiếp xúc nhau chớ nhận lầm quyết định kiểm tra sao. Đứng lâu “Trần trọng”.

* Sư đến huyện Đản, chúng thỉnh thượng đường, Sư đến trước pháp tòa, chỉ pháp tòa nói: Trên hội Am viên Ngài Xá lợi Phất vừa đến tòa này liền nói: Tòa này cao rộng ta không lên được, bị Ngài Tịnh Danh bảo hãy đánh lễ Tu-di Đấng Vương Như Lai mới lên tòa này được”. Ngày nay Sơn tăng không đánh lễ Đức Như Lai Tu-di Đấng Vương liền lên tòa này, thử nói được thần lực gì? Hội chúng? Ba mươi năm sau không được lỗi lầm, Sư lên tòa.

Sư ngồi trên tòa đưa gậy đánh giường thiền nói: Hiểu không? Dập cỏ rấn giạt mình.

Sư im lặng giây lâu nói: Ý Tổ thật khó, người nào được thì vượt qua thứ bậc, giáo thừa dễ hiểu, người nào mất thì cách biệt mảy tơ, thế nên thiên luật đồng đường, Thánh, Phạm giống nhau. Người mê không ngộ bối giác hiệp trần. Nếu biết được hạt châu trong chéo áo, không từ chỗ khác được. Thế nên đức Phật chúng ta ở trước tháp Đa tử chia nửa tòa, rồi bảo Đại Ca-diếp rằng: “Ta có pháp nhãn Thanh tịnh, Niết-bàn diệu tâm, thật tướng, vô tướng, chánh pháp nhiệm mầu đem giao phó cho ông, ông phải trao truyền chớ để mai một. Cứ như thế mở rộng. Tây thiên truyền được 28 đời, Trung hoa được sáu vị. Lão Hòa thượng các nơi mỗi vị tùy theo căn cơ phát triển đó là nội hộ và giao cho Quốc vương, Đại thần những đàn tín có sức lực đó là ngoại hộ. Ngày hôm nay đều là các quan dưới hội này, quan Tri huyện và các đàn tín xa gần, đang trụ trì các viện, Đại Sư Đông kinh và chúng Tăng trong giảng đường này, đồng lòng thỉnh mãi. Bảo Sơn Tăng xiển dương chánh pháp để báo ân đức Phật. Tuy nhiên như vậy, nhưng có ai nhớ được trên hội Linh Sơn giao phó việc gì? Nếu người nào nhớ được thì bước ra, thương lượng trước chúng, phải biết được chính xác.

Có Đại Sư hỏi:

- Người ca xuất chúng, khúc ca xuất cách của nhà ai.
- Áo tía Thiên tử ban, chim trắng tự nhà vẽ.
- Việc không từ người khác được thì thế nào?

- Thỉnh Đại Sư nói chúng nghe.
- Nói trước chúng không được thì sao?
- Trời cao không ngăn ngại, vừa có người không thấy.
- Tọa chú giảng trăm pháp, Hòa thượng hợp giường thiên, giường thiên hợp Hòa thượng.
- Hư không có gân xương không?
- Tọa chủ im lặng giây lâu.
- Hãy nghe tụng:

*Tọa chủ giữ thiên hòa
 Nhị nghĩa bất tương qua
 Như tư cách bất hội
 Tĩnh xứ Tát-bà-ha”.
 (Tọa chú và Thiên tăng
 Hai nghĩa không hơn nhau
 Như thế lại không hội
 Chỗ lặng Tát bà ha).*

- Ba Tiêu vô tâm nghe tiếng sấm, Tượng Nha nở hoa thì thế nào?
- Bồ-đề Ngọc rơi không che dấu, cả thân không cơ vị.
- Thế nào là chân tính Niết-bàn, nhờ Sư đánh. Long Nha vạn tượng không nhờ công.
- Đốt đuôi thì sao? Đại chúng chứng minh?
- Tiếng sấm thật to, giọt mưa không vàng.
- Thích tôn giáng trần bảy bước hoa sen nở, ngày nay, Sư xuất thế, chưa biết hoa nở mấy cánh?
- Mây giăng trên không, mưa rơi trước lầu phượng.
- Làm sao quần sinh được thấm nhuần?
- Phất tử sắp khoa thế giới, người mang hài ăn thịt, xin Sư chỉ dạy.
- Người mang hài no, người gót đỏ đói.

* Sư nói: Có hỏi gì, thì hỏi mau, đạo tràng khó gặp, tuy nhiên, không một pháp cho người, người nào có nghi thì phải quyết trạch. Sơn Tăng may mắn, nhờ duyên giáo hóa, đi khắp quận thành để tuyên dương chánh pháp, lại phải nói cho nhân, thích. Ngay đây cắt đứt các dòng, trước mặt giao phó, có nhận được không? Nếu nhận được thì tùy cơ lợi sinh.

Người xưa nói: Nói nhiều lắm lời, lý do là hiểu lẫn nhau. Đứng lâu hãy “Trân trọng”.

* Sư thượng đường nói: Sau khi mặt trời lên cao một đường, ông

nói Phật pháp lâu được bao nhiêu”.

* Sư thượng đường nói: Trời đã sáng, Tảng đã đến, ánh sáng tỏ đoạn phiền não đúng, hay không đoạn phiền não đúng?”

* Sư thượng đường nói: Không sợ lạnh, không sợ nóng là tham thĩnh, thử nói tham vấn ai?”

* Sư thượng đường nói: Sợ sấm núp dưới cửa, vạ vật nẩy mầm, mặt trời mọc trên cao. Tâm giác ngộ không mê mờ, vì sao người không mắt không chiếu sáng, thử nói lỗi ở chỗ nào?”

* Sư thượng đường nói: Tuyết tiêu mây tan hết, Sương cuộn mặt trời trên không, uống trà đi”.

* Sư thượng đường nói: Một vòng vừa ra khỏi biển, vạ loại đều thấm nhuần ánh sáng, uống trà đi”.

* Sư thượng đường nói: Sáng tham, tối thĩnh thật là tầm thường, không rơi vào ngôn ngữ thì nói gì?”

* Sư thượng đường nói: Nghe tiếng thấy sắc, chạm mắt buông ra ánh sáng. Núi cao, biển rộng, đất dày, trời cao, làm gì biết được chủ trong chủ?”

* Tiểu tham, Sư thượng đường dạy chúng, nói câu, bình thường phê diễn, không chép nhiều, ngay cả ghi chép, hỏi đáp ở sau.

- Trời không mây mưa ngàn sông phân, giống vang mọc mầm, khi ấp thành thật thế nào?

- Núi Tử Hạ cao đến nửa trời làm sao lên?

- Mây trắng trên đỉnh ít khách đến, tướng hồng đủ sen vàng, là cảnh giới người nào?

- Trời xanh không ngăn ngại, trong ngoài một vầng tròn.

- Thế nào ngàn Thánh đồng truyền không gián đoạn, vạ nhà ngàn nhà đều thái bình.

- Vạ dậm tinh hà cùng một trời.

- Trăm sông đua nhau chảy về biển.

- Việc vạ nhận phong đầu thế nào?

- Ruộng bằng không gai góc, suối cong không nhọc nước chảy thẳng.

- Giải thoát đánh Văn-thù, ý chỉ thế nào?

- Nói nữa đi.

Tảng không nói.

- Sư hư một tiếng, đánh.

- Có hỏi có đáp, đó là điều tầm thường, không hỏi không đáp thì thế nào?

- Chờ diên đảo.
- Chờ là cái gì?
- Chờ diên đảo.
- Chuông trống vừa đánh đại chúng vân tập, thỉnh Thầy cử.
- Sư đánh vào giường một cái, cử thì thôi.
- Xin Thầy cử hết.
- Sư lại đánh vào giường.
- Cử chính xác, cử hết, đại chúng đều nghe, xin Thầy nêu hương thượng.
- Dù đánh ông không được, mau lẽ ba lạy đi.
- Than ôi! Học nhân.
- Khó khăn hết.
- Yển về biển đông, nhận vào trời nam, Phật pháp về nơi nào?
- Chỗ dụng đều biển khắp, bốn biển tận chân trời.
- Thế nào là khắp nơi xướng khúc vô sinh, cao giọng thái bình.
- Xuân đến trăm hoa nở, xuân qua lá rụng tàn.
- Làm sao tạ ơn Thầy đã chỉ dạy.
- Nhớ rõ chưa?
- Bạn tốt không đợi mời, khi mẹ diu con trẻ thì thế nào?
- Trời mưa thấm nhuần cây cỏ tốt tươi.
- Thế nào một điểm thông cả đại thiên?
- Bốn biển thường đầy nước, Ngũ hồ há thiếu sao?
- Người được làm thân người, như đất trên đầu ngón tay, mất thân người như đất trên đại địa, ý này thế nào?
- Đúng hay sai.
- Ý này thế nào?
- Trong cung thủy tinh thấy ánh trăng, núi cao chót vót thấy mây lành.
- Ngày nay tiên Sư thọ trai sáu chỗ, chưa biết tiên Sư đi chỗ nào?
- Đi chỗ cũng chưa từng lìa chỗ cũ.
- Ánh sáng buông ra chỗ nào chưa thấm nhuần ân đức. Thế nào là phối hợp thiên cơ đồng thời nhanh chóng?
- Ngày nay ứng cúng.
- Khi ném trúng đầu kim thì thế nào?
- Cạn sâu đâu có nghi.
- Làm sao mục kích đạo còn?
- Long Mã lặc gậy vàng, Đề-bà đánh chuông lớn.
- Học nhân từ lâu nương pháp hội, tại sao Phật pháp không hiện

tiền?

- Bình sinh mừng cho ông.
- Tại sao hoàn toàn nhờ ngày nay?
- Chưa thấy được mảy tơ nhỏ, há đồng với sinh diệt.
- Người đại ngộ lấy cái gì để chứng?
- Non cao biển rộng người đều tin, đất dày trời cao tại mình không

biết.

- Sao khi biết giao cho ai?
- Nam nhạc, Thạch đầu có câu: “Đạo châu Bắc không thể nói”.
- Thế nào chỉ có Phật với Phật, mới biết được Phật?
- Chớ mang lụy đến lão Tăng.
- Hỏi Ngưu đầu chưa thấy Tứ Tổ, vì sao trăm chim ngậm hoa cúng

dường?

- Thần mới càng chấp Sư Bà Tư.
  - Sau khi thấy vì sao không ngậm hoa cúng dường.
  - Miếu xưa gặp Thổ đại đế.
  - Thế nào là ý Tổ Sư từ Tây sang?
  - Linh quy chưa thấy được điềm xấu tốt, chờ đợi rấn nháy mới kinh sợ.
  - Thế nào là gia phong cổ Phật.
  - Một gậy một lần thương tích.
  - Cứu cánh thế nào?
  - Cắt ra ngàn vạn miếng.
  - * Sư đến tham vấn hỏi Thủ Sơn: “Bá Trượng cuốn chiếu ý chỉ thế nào”?
- Sơn nói: Ròng phủ áo toàn thể hiện”.
- Không biết ý Sư thế nào?
  - Chỗ voi chúa đi bật dấu chôn.